

Pokalbis su archyvo direktorium Franz G. Lassner

Lassner: Kiekvienas dokumenta-
s, valzduojas visuomeninius
judėjimus ar emigracijas, yra
šio Instituto sritis. Žinoma,
kiekvienas dokumenta ar jų rin-
kinij tenka vertinti atskirai,
Kiekvienu atveju koncentravi-
mas archyvinės medžiagos vie-
noje vietoje jums lietuviams bū-
(Nukelta į 2 psl.)

"Books Abroad" yra būdingas Jungtinės Valstybės leidžiamiems "Sovietinių studijų" žurnalams. Vadovaujamas žinomo recenzinio esteto emigranto I. Ivasko, šis žurnalas alsuoja neapykanta sovietų literatūrai. Bet, būdamas universiteto globojamu akademinio leidiniu, jis yra priverstas pridengti savo pagiežą po tariamu objektyvumo apsiaustu, spausdinamas keletą "neutralaus" tono sovietinių knygų recenzijų. Kaip būdinga tokioms "sovietinėms studijoms", "Books Abroad" veda sistemingą karą prieš socialistinį realizmą. Šio žurnalo bendradarbiai ir redaktoriai gal

Pašnekesys su Vladu Šlaitu

„Ateities“ literatūros fondas neseniai išleido naują *Vlado Šlaito* poezijos rinkinį „Pro vyšnių sodą.“ Tai vėl vienas stiprus žingsnis ano mūsų poeto, kuris tokią paprastą ir tiesmukinę nuosirdaus žmogaus kalbą lietuvių literatūroje išskėlė į skaidriosios poezijos aukštumas.

„Pro vyšnių sodą“ lapus besizvalgant, kilo visa eilė klausimų, kuriais čia ir užkalbiname Vladą Šlaitą.

— Rašyti poeziją — ar tai buvo jau Jūsų vaikystės ir gimnazijos metų noras, ar jis atėjo kiek vėliau, įdomu būtų sužinoti, kaip ir kokių būdų? Ar čia vaidino vaidmenį ir koks ypatingesnis paskatas?

— Priešmokykliniame amžiuje esu buvusioje Ukmergės „Aido“ salėje deklamavęs Maironį su dideliu pasisekimu. Vėliau, berods, pirmoje gimnazijos klasėje ėmiau dėti eilėraščius ir slaptaį pasvajodavau, jog vieną dieną rašysiu kaip Aistis arba Brazdžionis.

— Kiek pamenam, ketureilių klasiškųjų posmų ir įprastų mūsuose rimų jau atsisakėte nuo pat pirmųjų, vėliau paskelbtųjų, savo eilėraščių. Šiuo savo pasirinktu keliu labai sąžiningai einate ligi šiol. Kas pakenkė Jūs jau prieš 30 metų atsisakyti tradicinio, ir tada dar beveik visuotinio, eilavimo, pasirenkant Šlaitui tokį būdingą ir mūsųose gana naują kone atodūsinį ir laisvą lyrinį išsipašakojimą?

— Netradicinis eilavimas man buvo pažįstamas dar Lietuvoje (Putinas), o gražiausia poezija mano jaunystėje man buvo Evangelijoje ir Senajame Testamente, tačiau tada nesijaučiau pajėgus pasukti šiuo keliu, t. y. atsisakyti rimų ir klasiškai iš anksto apskaičiuoto eilučių sudėstymo. Po karo, Vokietijoje, susipažinau (vertimuose) su Whitmanu, Sandburgu ir Eliotu bei Neruda. — Aha, — pasakiau, — matai, Šlaite, jie rašo lygiai taip, kaip ir tu dažnai pasvajodavai. Taigi šis anksčiau paminėtas ketvertukas mane

privertė nusilenkti nekonvenciniam eilavimui. Ir tačiau kartais man atrodo, kad parašyti trumpą klasišką eilėraštį yra nepalyginamai sunkiau, nei ilgą neklasišką eilėraštį (pvz. „Esu trapus ir lengvas asotėlis“ mane vargino ištisą mėnesį, o gal ir ilgiau, kai tuo tarpu „Pagal Čiurlonio sonatą“ parašiau per pusdienį).

— Kokių būdų ir kada Jums gimsta eilėraštis? Ar ilgai užčiuoptą temą nešiojatės su savimi, vis bandydamas ją įforminti, ar ji sugula į eilutes spontaniškai iš karto? Kokiose aplinkybėse, kokiose vietose ir kokiose paros ir metų laikotarpuose labiausiai rašosi?

— Kaip jau minėjau, kartais reikia poros savaitių ar net mėnesio trumpam eilėraščiui, o kartais ilgesniam eilėraščiui užtenka kelių valandų. Reikia, kad vienu metu ateitų mintis ir jos leitmotyvus — nuotaika. Ypač nuotaika, nes be nuotaikos neįmanoma imtis plunksnos. Dažniausiai rašau vakare, o kartais nors ir gatvėje, žinoma, mintyse, ir tik vėliau viską aplyginu popieriuje.

— Kaip vertintumėt ir kaip nusakytumėt šiandieninę lietuvių poezijos situaciją išeivijoje ir okupuotoje Lietuvoje?

— Mes, kurie rašom poeziją, išsimetę po užsienius, rašom geriau, negu tie, kurie šiuo metu rašo poeziją Lietuvoje, nes jie negali rašyti tai, ką jie iš tikrųjų norėtų rašyti. Jie man primena žmogų, kuris turi kvėpuoti pro ant veido užmestą skarą. Gi mums, užsieniečiams, nuolat graso mūsų lietuviškos kalbos suskurdėjimas (apie tai labai gražiai yra rašęs Algimantas Mackus).

— Žinome, kad Jūsų poezijos gerbėjai yra labai smalsūs, kai šneka, juos sutikus, paklūpsta į poeto labiau asmeniškų reikalus. Daugelis skaitytojų nustemba, sužinoję, kad esate vienišas, nesukūrus šeimos, o taip gražiai rašote apie meilę. Iš tikrųjų, ko-

dėl pasilikote susižiedavęs tik su poezija?

— Kadangi savo metu sau leisdavau labai daug, užtai dabar neleidžiu sau nieko. Antra vertus, iš kur aš žinau, kad moteriškė galėtų mane išganyti, arba kad aš galėčiau išganyti moteriškę? Gi šiuo metu gyvenu pagal vieno apaštalo žodžius: venkit jaunystės geidulių. O kai rašau apie meilę, tai tiek save, tiek moterį, kurią rašymo metu turiu omenyje, perkeliu iš žemiškos aplinkos į nežemišką plotmę, ir visa tai man pavyksta arba nepavyksta pagal tai, kiek išneša mano poetinis pajėgumas.

— Vėl daugelis Jus laiko pačiu religingiausiu šių dienų mūsų poetu. Iš kur Jūsų širdy ir Jūsų poezijoje toks ramus Dievo malonės dvelkimas, kai aplink pasaulyje tyvuliuoja nervingumo ir pasimetimo vėjas?

— Nelaikau savęs religingiausiu poetu, tačiau mano nuosirdžiose valandose, kai rašau verdamas, tada Dievas būna čia pat, tame pačiame kambaryje, kuriame sėdžiu ir rašau. Taip kitko, tai nėra joks isteriškumo ženklas, tai tik patvirtina tai, jog mes, mirtingieji, esame per daug mažyčiai būti Dievo, beveik ranka pasiekiamoj, kaimynystėje.

— Kaip žiūrėte aplamai į lietuvių rašytojų išeivijoje skirtą likimą? Kaip Jūs patys jį priimate: kaip praeikimą, kaip įpareigojimą kam nors, kaip augimą kuria nors prasme, ar kaip nykimą be prasmės, kaip kūrybos versmę, ar laisvės kaina nupirktą vien kančią?

— Nors kartais ir nugiedu minoriniai, tačiau nesu pesimistas. Žinoma, mažas džiaugsmas praleisti didesnę gyvenimo pusę užsienyje, bet, gyvendamas užsienyje, kartais galiu parašyti tai, ko negalėčiau parašyti šiuo metu, gyvendamas rusų okupuotoje Lietuvoje. Kai dėl rusų okupacijos, tai ji tik laikinas dalykas. Esu tikras, kad sekančiame šimtmečiu nepriklausomos Lie-

VLADAS ŠLAITAS

TIKRŲ POETŲ DRAUGYSTĖJE

Tikri poetai
kiekvieną dieną negimsta.
Didžiųjų Aisčio,
Brazdžionio,
Radausko,
Nykos-Niliūno,
Nagio,
Brazdūno
ir Mackaus draugystė.
Apie antracilius nekalbu,
nes daug kas rašo eilėraščius,
tačiau nerašo poezijos,
nes poezija reikalauja širdies gerumo,

tuvos mokyklose bus deklamuojamas, šalia kitų, ir vienas kitas mano eilėraštis.

— Jeigu šiandien kokia geroji laimė pasižadėtų įvykdyti Jūsų likusiam gyvenime kurį nors labiausiai trokštamą dalyką, ką rinktumėte?

— Atvirai šnekančiam, netikiu į jokiąs gerąsias laumes; be to, nieko labai netrokštu. Noriu tik-tai dviejų dalykų, būtent, svei-

Viso to ir linkime poetui, baigdami šį laikraštį pokalbį. Bet skaitytojui, tam šviesiam lietuvių poezijos bičiuliui, linkime pokalbį su Vladu tęsti naujame poeto rinkiny „Pro vyšnių sodą“, kurį galima įsigyti ar užsisakyti paštu ir „Drauge“. Kaina \$3.00.

reikalauja kovos su pačiu savimi,
reikalauja atsisakyti dalykų,
kurių eiliniai gyventojai
neranda iš viso jokio reikalo atsisakyti.
Tie,
kurie niekad nieko neatsisako,
tie geriau tepalieka plunksną poezijos stalčiuje.

ZEMAITKIEMIO EZERAS

Visi debesys yra menininkai,
tačiau tikrai patys gražiausieji debesys
primena man Čiurlionį.
Ir visi ežerai visame pasaulyje
truputiuką yra panašūs vienas į kitą,
tačiau iš visų ežerų visame pasaulyje
man gražiausias Žemaitkiemio ežeras.

TAU

Tu jau nesi graži,
nes tavo senstančio veido raukšlės tave sugadino.
Tačiau pro tavo pasenusį veidą
šviečia kaip vasaros saulė prapuolusi mudviejų meilė.
O mano meilė!
Kažkur žaidžia žolė mūsų mirusių vasarų saulė,
bet jos meilė daugiau nebėga! Jau mūsų pasiekti.

MEDŽIŲ PAVESYJE

Kiekvieno lapo širdis yra pasidalinusi:
viena pusė žiūri į dangų,
kita pusė žiūri į žemę.
Kuri pusė yra laimingesnė?
Nežinau.
Tik labai ir labai ir labai nenorėčiau
visą dieną praleisti pasenusių medžių pavėsyje.

DANGUS BE DEBESIO

Dabar labai retai
būna dangus be debesio,
ir jeigu būna
kartais dangus be debesio,
tada prisimenu namus,
ir toks graudumas
mane užlieja rudens vienatvė.

SENAS LUNATIKAS

Slovini debesis,
nes debesys yra mano bičiuliai,
nes jie rūpinasi manim,
idant niekad netrokščiau,
idant vasaros karščių metu
manęs saulė per daug nemudegintų,
idant turėčiau kuo nusiplauti
sūrų prakaitą vasaros dienų nuo savo kūno.
O vakare
iš auksinio popieriaus išsikirpsiu mėnulį
ir pakabinsiu jį savo kambario lubų pačiame vidury.
Tai bus mano mėnulis.
O ant stalo pasistatysiu tavo paveikslą,
ir tai bus mano meilė ir mano džiaugsmas.
Mėgstu svajoti.
Ypač kai senas lunatikas,
senas mėnulis,
visą naktį dangaus vienatvėje vienšas vaikšto.

Iš spaudai ruošiamo naujo eilėr. rinkinio
Dangus be debesio

Geras žmogus

Aloyzas Baronas

Juozas Gaputis prieš kiek laiko įsigijo taverną. Ji buvo tolokai nuo lietuvių gyvenamo rajono, tačiau prie tavernos buvo salė ir tam tikra prasme tai buvo gana pelninga. Gaputis pardavinėdavo sumuštinus, dešreles ir kitoki, mažo paruošimo reikalaujanti, maistą. Susirinkę amerikiečiai stebėjo televiziją, kartais salėje vykdavo šokiai ar susirinkimai, ir taip Gaputis gerai vertėsi.

Taverna buvo kryžkelėj. Viename gatvės kampe buvo aukšta tvora atsivėręs fabrikas, kiemas, kitame sandėlys, ir tiesiai prieš taverną medinis, senas namas. Toliau gatvėje stovėjo daugiausia mediniai namukai. Rajono gyventojai buvo darbininkai, bet jie visada dirbo, turėjo pinigų, daugelis jų lankydavosi pas Gaputį, ir visi gerai sugyveno. Tavernos viename kampe buvo sukrauta minkštųjų gėrimų dėžės, džiiovintos bulvės ir kukurūzai, ir čia verždavosi vaikai, pirkdavo už centus ir gaisindavo laiką. Gaputis nenorėjo tokių dalykų pardavinėti, bet taip atrado ir taip turėjo palikti, nes prie to visi buvo pripratę ir taip patiko apylinkės žmonėms. Rodos viskas ėjo gerai, bet Gaputis pasiilgdavo lietuvių, kurių jį jo taverną labai mažai atsilankydavo.

Vienas iš tokių atsilankančių buvo Jonas Burkus. Tai buvo dar Lietuvoje amatų mokyklą baigęs stalius, dirbo prie statybos ir į dar-

bą važinėdavo vadinamu Stationwagonu, nes, grįžęs iš darbo, dar versdavosi ir privačiais remontoais. Nedaug apsišvietęs vyras, bet mėgdavo pasigirti, kad buvęs toks poetas kunigas Jonas Burkus yra jo giminė. Kai išsigerdavo kartais uždainuodavo poeto posmą:

Ein par Rygų Burkus Jonas,
priprovojęs Rygos ponus.
Vieną dieną Burkus sėdėjo pas Gaputį ir labai norėjo pasikalbėti. Burkus gyrėsi, kad dabar staliai uždirba šešis dolerius valandai ir garsiai pasakojosi, kaip jis ginčijęsis su bosu, kuris toli gražu nemokėjo taip dirbti, kaip Burkus. Alaus paveiktas, Burkus garsiai aiškino ir Gaputis jam pusbalsiu pratarė:

— Žinai, nešauk taip garsiai, čia susirinkę amerikoniai, ir jiems nepatinka, kad čia kiti kalba jiems nesuprantama kalba, jie mano, kad juos apkalbam.

— Žiūrėk tu man, — tariamai nustebęs Burkus, — tai, sakai, praturtėjęs išsižadėjęs lietuvių kalbos. Jeigu jau negalima lietuviškai kalbėti, tai man čia nėra ko būti.

— Na, bet supranti juk, biznis, — nusileido Gaputis.

— O kas? Aš tiems tavo amerikonomams, kalbėdamas lietuviškai, į alų nespiaudau. Tai ir sudiev, — Burkus nusisplovė, vienu ypu bai-

gė gerti alų ir pasikėlė nuo kėdės. — Sudiev, — pasakė išeidamas.

— Tu, neimk už blogą, — ištare Gaputis, pasijusdamas nejaukiai, bet po kelių minučių visa užmiršo, nes įėjo būrys vaiku, pirkto džiovintas bulves ir vaisvandenių, didieji gėrė alų ir ginčijosi.

Burkus daugiau niekada nebeužsuko. Matyt, pyko, ir Gaputis, jautėsi įskaudintas to niekinimo. Jis juk Burkui įpildavo nemokamai stiklą, mėgo pasikalbėti, tačiau juk garsiai šiais laikais net ir miške nerėkajama. Burkus tai turėjo suprasti.

Gaputis kartais matydavo, kaip pusę penkių po pietų pravažiuodavo pro jo namus Burkus, ir Gaputis beveik nerodavo gatvę jį sustabdyti, bet, to nepadaręs, dar labiau pyko, ypač kai vienas lietuvių Gaputį paklausė:

— Čia, sako, pas tave negalima lietuviškai kalbėti?

— Kas taip sakė?

— Rėkauti negalima, nesvarbu, angliškai ar lietuviškai. O kalbėti galima. Va, ir dabar kalbamės, ir kas čia atsitiko? Ar aš ką sakau?

— Na, nežinau, aš netikėjau, bet sakė, tai sakė, — nebesiginčijo svečias.

Po to Gaputis dar labiau užpyko ant Burkaus, ir juo toliau, juo labiau širdyje didėjo neapykanta. Gaputis jautė jam padarytą skriaudą.

Vieną giedrą ankstyvo rudens popietę Gaputis užgirdo gatvėje triukšmą. Jis išbėgo pro duris su vienu senyvu svečiu ir pamatė, kad prie šaligatvio gulėjo parblokštas berniukas, gi jo dviračio buvo nutrenktas kiek atokiau. Negausios mašinos važiuavo toliau, gal kiek toj vietoj sulėtindamos greitį. Čia pat Gaputis susitiko moterį, kuri šaukė:

— Automobilis užkludė vaiką. Paskambink policijai.

— Tu skambink, — labai nenorėjo policijos Gaputis ir, nukabinęs ant sienos kabančio telefono ragelį, padavė moteriškai, įmetė į automatą dešimt centų ir išėjo į gatvę. Prie berniuko dabar jau stovėjo būrelis žmonių. Vaikas buvo be sąmonės, ir žmonės lingavo galvomis. Mašinos lėkė pro šalį. Jeigu kuri stabtelėdavo iš jdomumo, užpakaly važiuojantieji pradėdavo signalizuoti, kad nestabdytu judėjimo. Po penkių minučių atvyko policijos ir greitosios pagalbos automobiliai. Berniuką sanitarai įkėlė į greitosios pagalbos automobilį ir nuvažiuavo. Policininkai į savo automašiną įsikėlė aplankstyta dviračių ir pradėjo apklausti susirinkusius. Niekas nieko nebuvo matęs. Policiją pakvietusi moteris pasakė:

— Ne, nemačiau tikrai koks automobilis. Rodos rudas fordas, bet tikrai negaliu pasakyti, kas užkludė.

— Rodos, mačiau, kad pravažiavo toks geltonas Stationwagonas, — pasakė Gaputis bet, žinot, sunku dabar pasakyti.

Policija nieko nesakė, užrašė, ir viskas. Sunku pagauti, kai nėra liudininkų. Taip kasdien pasitaikydavo, bet dažniausiai nebūdavo galima surasti, nes niekas nenorėdavo liudyti, kas tikrai nebuvo matęs.

Po kelių dienų to rajono laikraštis, išeinąs trečiadieniais ir šeštadieniais, parašė apie nelaimę. Duotas berniuko vardas ir adresas. Nuo sutrenkimo vietos ligi jo namų buvo aštuoni blokai. Jis važiuojo pirkti dviračiui naujos padangos. Berniukui sutrenktą galvą, sulaužytą ranką, bet pasveiks. Parašyta, kad galėjo užkludyti fordas ar geltonas stationwagonas, bet niekas tikrai nežinojo. Tikriausiai tie, kurie užkludė, taip pat nepastebėjo, kad užkludė. Tai ir viskas, kas buvo parašyta.

Gaputis perskaitė ir laikraštį pasidėjo ant pinigų registro. Dabar jis apie pusę penkių vis pasidairydavo, kai būdavo laiko, išėjęs į gatvę. Ir vieną dieną, pamatęs atvažiuojantį Burkų, pradėjo nuo šaligatvio moti. Burkus pralėkė pro šalį, bet, pastebėjęs Gaputį, sustojo. Pavažiavęs atbulas, sustojo ir išlipo iš mašinos.

— Na, tai labas, — pasakė. — Jei sustabdei, tai reikia sustoti.

— Gerai, kad aš, o ne policija, — ištare Gaputis.

— Kaip tai? — nustebęs Burkus.

— Na, einam į vidų, pasakysiu. Du žmonės vidų sėdi, negaliu čia juos palikęs plepėti. Nenorėsi, negerai. Neverčiau.

Abu suėjo į vidų. Gaputis aptarnavo du sėdinčius ir beisbolo rungtynes stebinčius amerikiečius, o Burkus pasakė:

— Tai duok ir man butelį dulkėm nusiplauti.

Gaputis atnešė alų, neėmė pinigų ir nuo kastos padavė laikraštį.

— Še, pasiskaityk.

Burkus iš lėto peržiūrėjo, kas parašyta, ir ištare:

— Niekas nesupranta.

— Gal ir nesupranti, gal ir nekalta, bet kas nors pastebėjo pravažiuojantį tavo automobilį.

— Bet aš neužkludžiau.

— Kas dabar žino, parašyta ir baigta.

Va, galėčiau pasakyti kieno tokia mašina, bet nesakau.

Burkus bailiai žvilgtelėjo gatvės pusėn.

— Nebijok, — nuramino Gaputis, — jau beveik trys savaitės praėjo, kas čia befeškos.

— Tai duok čia visiems nuo manęs. Visam barui to, ką jie geria, — pasakė tylomis (Nukelta į 5 pusl.)

Jis penkis kartus apkeliavo pasaulį

Akimirkos su foto menininku Aleksu Urba

Kas turi progos pavartyti senus, po 1950 m. leistus "Ateities" žurnalo numerius, ten randa ir tada pradėjusio fotografuoti A. Urbos — Urbanavičiaus nuotraukas. Šiandien tas vyras foto meno srityje jau gal yra iškiles aukščiausiai iš visų lietuvių laisvajame pasaulyje. Apie tai neseniai mane informavo kitas foto menininkas — kun. A. Kezys, prašydamas karia nors proga aplankyti Aleksą Urbą jo studijoje, Chicagoje.

Kartu su savim pasiėmęs sūnų Eugenijų, kuris nuo ateinančio rudens pradės studijuoti fotografiją Illinois universitete, nuvykau į Aleksą Urbą studiją netolimoje Chicagos šiaurėje, šalia šimtaaukščio John Hancock dangoraižio, kurį supa menininkų rajonas. Ten 19 East Pearson St. įsikūręs ir mūsų tautietis Aleksas Urba. Gimęs Veliuonoje, trejų metų amžiaus karo laiku tėvų išvežtas iš Lietuvos, mūsų foto menininkas puikiai kalba lietuviškai ir į pokalbį net nepageidauja maišyti angliškų žodžių.

— Žinai, — pasakoja Aleksas, — kartą Londone susitikau su žinomu lietuvių kilmės filmo aktorium Lawrence Harvey, ir mudu visą valandą kalbėjome lietuviškai. Neustebk, tiesa sakau! Tik gaila, kad menininkų galerijoje, nuolat keliaudamas aplink pasaulį, tiek mažai tesusitinku lietuvių. Jie daugiausia dakarai ar inžinieriai, o mane domina Jonas Mekas, taip pat mano geras draugas kun. Al. Kezys ir kiti panašūs. Bet kodėl tokių taip mažai pasaulinio masto menininkų tarpe?

Didelį bei aukštąjį Aleksą Urbą studijoje pilna suvenyrų iš viso pasaulio. Grindys išklotos Brazilijos kavų odomis; sienose skulptūra, padovanota garsėjančios aktorės Tinos Cristian; kampe nemaža, turtingais ornamentais gausiai išpaušyta dėžė iš Taiwano; pora butelių geriausio pasaulio vyno "Chateau Momo", kurio bonka kainuoja apie 50 dol., iš Prancūzijos; XIV amž. ragai iš Vokietijos; indas iš puslankinių Afrikos tautų, iš kurio vietiniai geria karvės kraują, sumaišytą su pienu, taip pat ir ietys, kuriomis puslankiniai afrikičiai eina medžioti liūtų. Idomus suvenyras, ištrauktas iš Karibų jūros dugno, o taip pat dažams indas, kurį ilgą laiką naudojo geras A. Urbos draugas latvis dailininkas Traukmanis, gyvenantis New Yorke.

— Jei netiki, kad aš penkis kartus apkeliavau pasaulį, — sako Aleksas, — tai pažvelk į mano lagaminą.

Taip, jis iš visų keturių pusių apklijuotas įvairių įvairiausių oro linijų bei valstybių ženklais. Ir iš visų kontinentų: Azijos, Afrikos, Š. bei P. Amerikos, Australijos ir Europos.

Karjeros pradžia armijoje

Aleksas Urba, 1950 m. su tėvais atvykęs į Chicago, lankė šv. Kryžiaus bei Brighton Parko lietuvių parapiškes mokyklas, vėliau baigė šv. Pilypo gimnaziją, kur grojo orkestre. Įstojo į Chicagos Meno institutą, o taip pat lankė ir kitą specialų institutą. Atėjo laikas atlikti karo tarnybą. Buvo paskirtas į Europą, čia JAV VII armijos, stovinčios V. Europoje, vadas gen. Quin Aleksą pasikvietė būti jo asmeniniu fotografu. Tai buvo Stuttgarte, kai jis turėjo 23 m. amžiaus. Ilgai netrukus, armijos vadas paskyrė vieną informacijos štabo majorą ame-

rikietį paruošti VII armijos kariams didelį, spalvotą kalendorių, o vyriausiu fotografu pakvietė mūsiškį Aleksą Urbą. Tas spalvotas kalendorius su didžiulėmis meninėmis fotografijomis, kurio buvo paskleista dešimtys tūkstančių egzempliorių karių tarpe, dar ir dabar tebėra suvyniotas mūsų foto menininko studijoje. Už šį kalendorių A. Urba gavo specialią Pentagono premiją ir medalį, kurį tuojau parodė, pastebėdamas:

— Medalių ir premijų esu gavęs visą eilę, bet jų aš štai nevertinu. Man maloniausia asmeniškai premija — geriausiai kūrinybiniui pavykę mano darbai. Greitai Hamburge vyks trečioji pasaulinė foto meno paroda. Asmeniškai pakviestas parodoje dalyvauti, pasiunčiau apie 60 savo darbų. Žinoma, jie atrinks tik kelis ar keliolika. Bet tie darbai, kuriuos atrinks, keliaus po visą pasaulį. Mano lietuviška pavardė šį tą minės ir lietuviams, kur jie begyventų.

Išėjus iš armijos, Pentagonas lietuvių foto menininko nepamiršo. Jam pavesta padaryti moterių portretų bei figūrų albumą. Albumas buvo prabangiai paruoštas, išleistas ir nusiųstas Vietnamo esantiems JAV armijos kariams. Praėjusią vasarą Pentagonas vėl pakvietė A. Urbą West Point karo akademijos kadetams skaityti paskaitą apie fotografavimo meną. Ta proga mūsų tautietis taip plačiai išsiliojo, kad užuominose net papasakojo kadetams apie Vytauto Didžiojo ir kitų Lietuvos kunigaikščių bei karalių kovas su kryžiuočiais.

Tarp kitko, A. Urba gerai susipažino ir su buv. VII armijos vado gen. Quin dukra, dabar turinčia kolumną "Washington Post" dienraštyje, ir su ja palaiko ryšį.

"Playboy" žurnale

Daug kas ir iš jaunosios lietuvių kartos atstovų pamato ar paskaito populiarią "Playboy" žurnalą. Per paskutinius 7 metus ten vis figūravo Aleksą Urbą meniškos fotografijos ir jo pavardė.

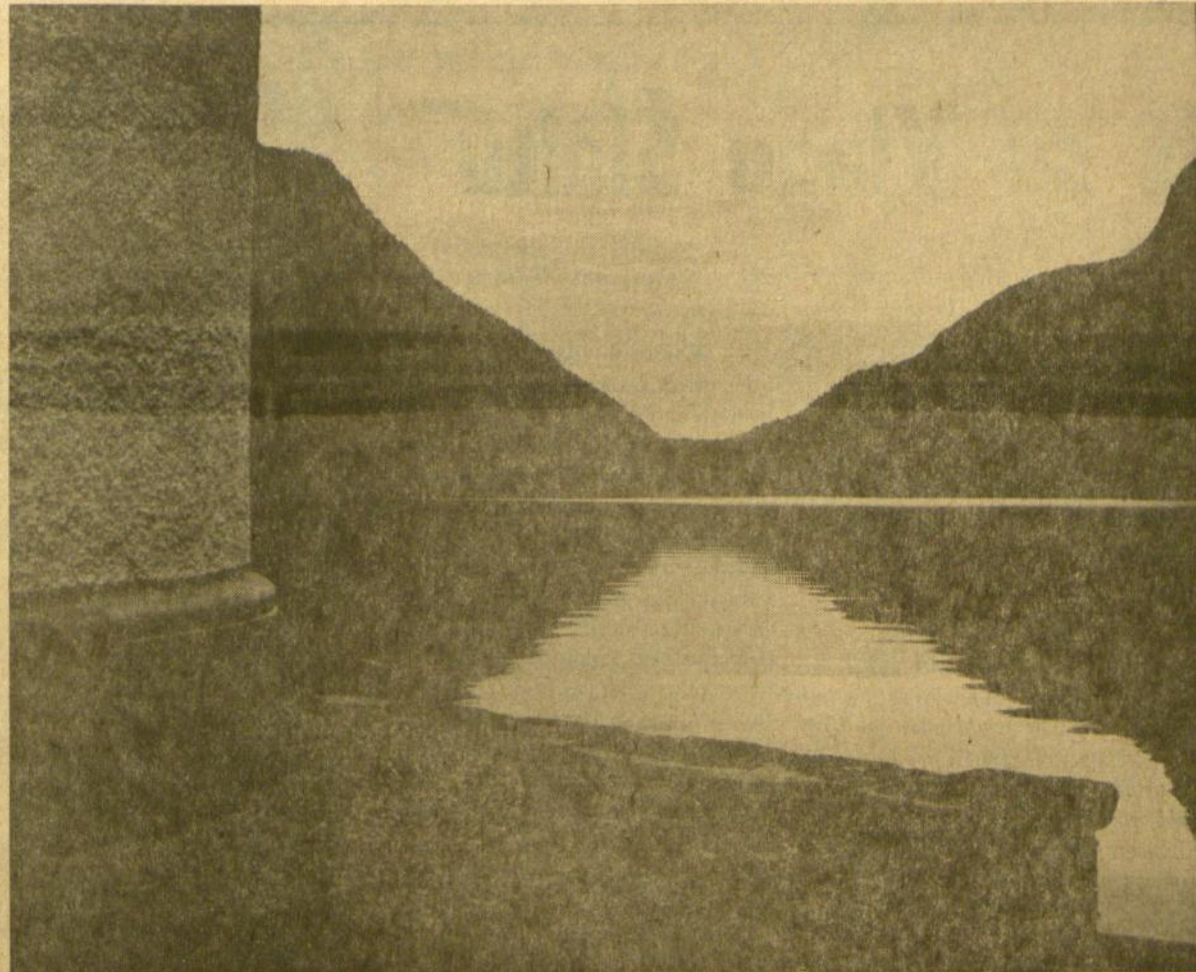
O buvo taip: baigęs tarnybą armijoje su geriausiomis atestacijomis bei medaliais, sumanė apvažinėti visą V. Europą, ilgiau-

siai išbūdamas Ispanijoje. Tose kelionėse ir gimė jo geriausių fotografijų albumas, iš kurio daugiausia palintos ir šiame kultūriname priede spausdinamosios nuotraukos. Su tuo albumu grįžęs į Chicago, galvojo nueiti į vieną fotografavimo firmą ir čia paieškoti darbo. Pakeliui pamatė "Playboy" redakciją. Dėl viso ko užsuko. Rado tik sekretorę, kuriai paliko iš Europos atsivežtą rinktinių savo fotografijų albumą. Buvo tikrai nustebintas, kai tą patį vakarą paskambino žurnalo fotografijos skyriaus vyr. redaktorius, prašydamas nedelsiant atvykti į redakciją. Tai buvo 1967 m. Tą pačią akimirką buvo priimtas į darbą su 5,000 dol. metine alga. Kai 1972 m. iš ten pasitraukė, jo alga buvo šešis kartus didesnė, ir visas pasaulis jau buvo ne vieną kartą Urbos apsiuktas. Apie 2-3 metus sukiojosi Hollywoodo žvaigždžių tarpe, kur lietuvių menininko artimais draugais pasidarė tokie žinomi vardai šių dienų pasaulyje, kaip Ringo Star, Roman Polanski ir visa eilė kitų.

Septynerius metus padirbęs "Playboy" žurnale, A. Urba pajuto išsėmimą ir kūrybinę stagnaciją, nors puikiais kūrybinėmis nuotraukomis vis iliustruodavo svarbiuosius žurnalo straipsnius, kurių ir dabar lietuviškojo jaunimo stalčiuose nemažai galima rasti. Tada sumanė dirbti ir verstis, nesusirišęs su nieku. Urbos pavardė jau buvo plačiai žinoma, ir nebeliko bet kokio bankroto baimės.

Californijos saulėje

Dabar, dirbant "ant savęs", mūsų foto menininko dienos objektai sukasi apie 1000-1500 dol. Jis turi savo specialų agentą, kuris suranda darbus, o tie darbai daugiausia surišti su didžiulėmis korporacijomis, kaip antai Harvey ar pan., arba su valdžios tarnybomis įstaigomis, kaip gaisrininkai ir kiti. Šioms bendrovėms ar valdžios žinyboms A. Urba dažniausiai ruošia modernius spalvotus katalogus, jų informacinius leidinius. Daug laiko fotografuodamas praleidžia ir Californijoje, nes ten esanti fotografavimui geriausia šviesa, važinėja po Kanadą, Iową ir kitas vietas. Neseniai padarė ir žy-

Ramybė

Nuotrauka Aleko Urbos

Kai tendencija iškraipo faktus

(Atkelta iš 2 pusl.)

gijos 1917 m. įsteigta, 1919.VIII.I buvo suvalstybinta, o 1920. XII. 31 kalbininko Jono Jablonskio garbei buvo pavadinta Valstybinė Rygiškių Jono gimnazija.

miųjų beisbolo žaidėjų spalvotas fotografijas, kurios plačiai buvo paskleistos po visą Ameriką. Žodžių, visokių užsakyimų tiek daug, kad jis paima tik kūrybiniai patikusį jdomiausių objektus. Jei lietuvių kuriais nors tikrai jdomiais fotografavimo reikalais norėtų A. Urbos talkos, galėtų į jį kreiptis adresu 19. E. Pearson St., Chicago, Ill.

Ryšiai su lietuviais

Taip trumpais brūkšniais aptarė biografijos metmenis jauno lietuvi, kuris, pradėjęs pirmuosius žingsnius "Ateities" žurnale, ilgainiui išplaukė į tarptautinius vandenis. Tuose vandenyse jis ir dabar tebeplauko. Mums malonu, kad jis nepamiršo savo kalbos, savų žmonių ir savosios tautos uždėtos misijos: kalbėti apie Lietuvą bei lietuvių visada ir visur. Tą misiją A. Urba atliko West Point karo akademijoje, kalbėdamas Londone su aktorium Laurence Harvey ir kituri, bendraudamas su pasaulinio garso meno žmonėmis. Kai turi progos, vis susitinka su kun. A. Kezium ir jo leidžiamam lietuvių foto menininkų rinktiniam albumui neseniai įteikė savo 250 dol. auką. Apie kun. A. Kezio foto darbus Aleksas Urba išsireiškė šiais žodžiais: "Mes esam du skirtingi fotografai: jis Dievas, o aš — velnias. Bet man patinka jo akis ir jo neeilinis talentas. Tai įsitikinau pernai, pamatęs jo paskutinį albumą..." — "Žinai, — kalbėjo toliau Aleksas Urba, papildamas į sunkius bokus olandišką alų, — aš turiu tik Michigan valstijoje, o tėvai gyvena lietuviškame Union Pier. Aplankykite juos, neužmirškite ir mane. Mes visi juk esam lietuvių ir norim bendrauti. Jei aš, nuolat keliaudamas per pasaulį, kiek nutolstu nuo jūsų, nepykite. Po svarbiausiais kūrinių skambanti mano lietuviška pavardė, tikiu, duoda deramą atestaciją ne tik man vienam, bet ir visai išsklaidytai mūsų tautai.

Prieš išsiskiriant, A. Urba dar prisiminė vieną epizodą, kaip dailininkas Kalpokas Lietuvoje piešė jo tėvo šokinėjantį arkli ir kaip ta kūrybinė ekstazė gliai įsismelkė į jo tada buvusią dar kūdikišką sielą.

Kiti "memuarininkai" gimnaziją vadina tikroju vardu, bet jos vadovybėje vis tiek palieka "reakcionierius": direktorių K. Jokantą ir inspektorių kun. A. Šmulskį. Tuo tarpu iš tikrųjų, tiek K. Jokantas, tiek kun. A. Šmulskys, 1920 m. pavasarį išrinkti į Steigiamąjį Seimą, jau buvo palikę gimnaziją. Jau 1919 m. gimnaziją suvalstybinant, direktorium buvo paskirtas A. Daniliauskas. Nejaugi pasakotojai šito neprisimena? O gal tik samoningai iškreipia tiesą, kad galėtų paskui pulti tuos "klerikalus".

O tie priekaištai ir puolimai yra tokie: "Valstybinės gimnazijos inspektorius buvo kun. J.

Smulkštys. Jis uždraudė savo mokiniams dalyvauti laidotuvėse. Mes, mokytojai, surinkome pinigų vainikui" (A. Bliūdžiūtė-Mažylienė, 319 p.). "Mokytojai kalbėjo, kad kitų gimnazijų mokiniai laidotuvėse nedalyvavo, nes jiems buvo uždrausta eiti į bedievės rašytojos laidotuves" (D. Kuosaitytė, 324 p.). "Valstybinės gimnazijos, kuriai vadovavo K. Jokantas ir kun. A. Šmulskys (Paparonis), moksleiviams buvo uždrausta dalyvauti laidotuvėse. Bet ir čia atsirado obskurantams priešiški žmonijos grupė mokytojų nupirko vainiką" (P. Sirutytė-Lastienė, 329 p.). "Žiburio gimnazijoje tą dieną pamokos vyko. Vėliau sklido kalbos, kad

"Žiburio" mokiniai, pabėgę iš pamokų į Žemaitės laidotuves, buvo nubausti" (K. Penčylaitė-Samulionienė, 342 p.).

Tokie atsiminimai ir tokie juos faktai apie Žemaitės laidotuves yra netikri, išgalvoti. Jie sufabrikuoti tam, kad galėtų pabadyti vad. "reakcionierius", kuriais yra visi nekomunistai. O iš tikrųjų šių eilučių autorius, kuris tada buvo Valstybinės Rygiškių Jono gimnazijos IV klasės mokinys, teigia, kad 1921 m. gruodžio mėn. Marijampolės Valstybinės Rygiškių Jono gimnazijos vadovybėje nebuvo nei K. Jokanto, nei kun. A. Šmulskio. Mokiniais, norėjusiems dalyvauti Žemaitės laidotuvėse, iš pamokų nereikėjo bėgti, nes laidotuvės buvo po pietų (pagal pakvietimus 14 val., o iš tikrųjų dar vėliau). Niekas mokiniams nedraudė Žemaitės laidotuvėse dalyvauti, dargi mokytojai paskutinę pamoką papasakojo mokiniams apie Žemaitę rašytoją ir paragino mokinius jos laidotuvėse dalyvauti. Iš tikrųjų dalyvavo daug valstybinės gimnazijos mokinių, ir niekas jų dėl to nebaudė, nepapeikė. Tai galiu tikrai paliudyti, patsai dalyvavęs minėtose laidotuvėse.

Bet ką jau norėti, kad apie faktus, įvykius prieš 50 metų tie "memuarininkai" teisingai nušnekėtų, jei jie neatsimena dalykų, kurie liečia juos pačius asmeniškai. Gal tatau galima pateisinti senatvę, kada atmintis sušlubuoja ir nebūti dalykai atrodo buvusiais, arba kada norima, kad taip būtų buvę. Juk "mintis yra noro tėvas", kažkas yra pasakęs.

Ryškus toksai senatvės ženklas yra A. Bliūdžiūtės-Mažylienės papasakojimai: 1965 m. užrašyti K. Umbraso ir 1971 m. užrašyti M. Grigaitytės. Pirmajame A. Bliūdžiūtės-Mažylienė sakosi 1921 m. mokytojavusi Marijampolės realinėje gimnazijoje, o antrajame jau pasitaiko: "Aš tuomet dažniau prancūzų kalbą valstybinėje Rygiškių Jono gim-

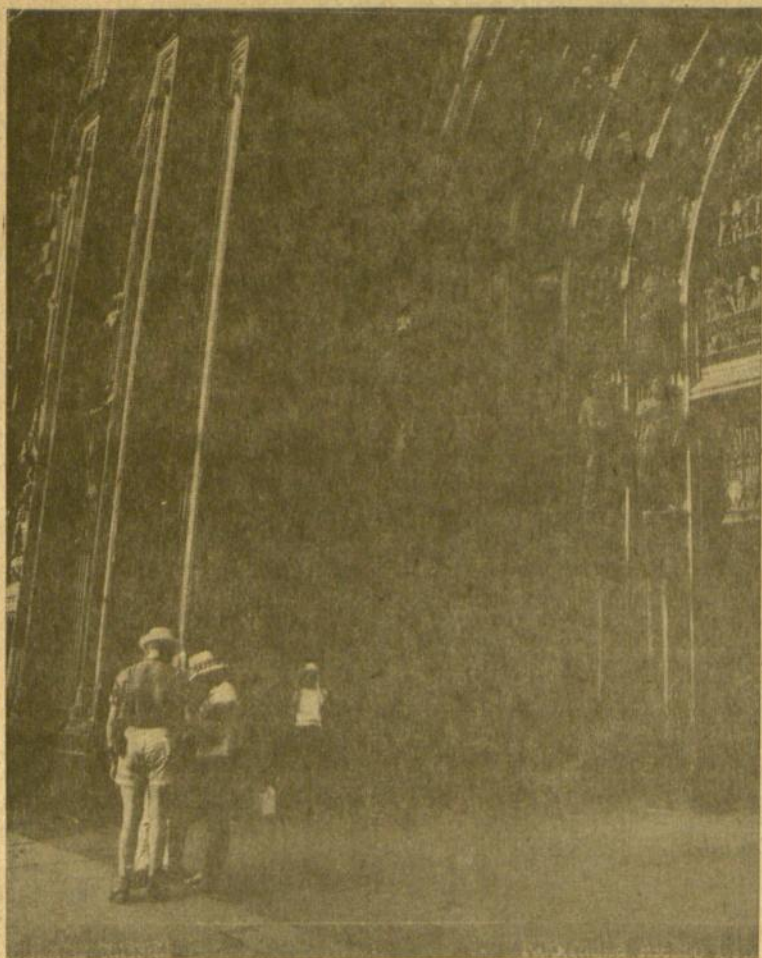
(Nukelta į 6 pusl.)

PLOKŠTELĖS, GAUNAMOS "DRAUGO" ADMINISTRACIJOJE

Plokštelės pavadinimas	Artistai	Kaina
AURELIA	A. Jūratė Paukštelis	(Stereo) \$5.00
ARIJOS	Stasys Baras - Baranauskas	(Mono) 6.00
DAINOS	Aldona Stempužienė	(Stereo) 7.00
		(Mono) 6.00
DAINOS LIETUVAI	Salomėja Čerienė	4.00
GINA CAPKAUSKAS dainuoja		(Stereo) 6.00
LIETUVIŲ TAUTINIAI ŠOKIAI	(Išleido L. Bendr. kultūros Fondas)	(Stereo) 5.00
		(Mono) 4.50
LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS VATKANE PASVENTINIMO IŠKILMĖS	(Išleido Liet. Vyčiai)	5.00
OI, TOLI, TOLI...	Philadelphijos Lietuvių choras "Viltis"	(Stereo) 6.00
JORĖIVIŲ KELIAI	Modernūs kūrinių, atliekami Tamošino orkestro ir solistų	5.00
	(S. Barcus)	4.95
	N. Ščiukaitė	\$6.00
RADIO VAKARIŠKININKES DAINUOJA		
SVAJONIŲ ŽEMĖ	A. Trečiokas	5.00
SILUVOS MARIJOS KOPLYČIOS PASVENTINIMO IR RELIGINIO KONCERTO MOMENTAI	Kvartetas Viltis	(Stereo) 5.00
ZIRGINELIAI	Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys	6.00
DAINOS	Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys	6.00
GRĮSIM, GRĮSIM	Planistė Julija Rajauskas	(Stereo) 6.00
AKVARELĖ		
ZIBURĖLIS	III-sis	5.00
MUZIKA FRANZ LISZT	IV-sis	5.00
KETURI AUTORIAI: Poezija ir proza; LITERATŪROS VAKARAS	Laima Rastenytė	5.00
SEK PASAKĄ	Grigaitytės ir Tifūnėlių šeima	5.00
ZUKIS PUKIS	A. Dvariono muzika	5.00
RINKINYS 25	A. Sabaniauskas dainuoja	5.00
26	P. Dėdė-Grauzinis-Volteraitė	5.00
27	Karo muz. orkestras ir kiti	5.00
28		(Mono) 5.00
		(Mono) 5.00
LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ DAINOS	Stasė Klimaitė	(Mono) 5.00
LIETUVISKOS GIESMĖS	Algerd Brazis ir Zibuoklės	(Stereo) \$5.00
LIETUVOS SENOS IR NAUJOS DAINOS	Lietuvos Valstyb. Radio Ansamblis	(Stereo) 5.00
LIETUVOS ATSIMINIMAI (Jubilėjaus proga)	Brazis, Zibuoklės, Juodytė	(Stereo) 5.00
SUK, SUK RATELĮ	Vilniaus Tautinis choras ir solistai	(Stereo) 5.00
MES ŽENGIAM SU DAINA	New Yorko Vyrų oktetas	(Stereo) 5.00
MANO ATSIMINIMAI LIETUVOS	L. Juodytė ir gitara	(Hi-fi) 5.00
DAINUOJAM SU LEONE	L. Juodytės dainavimas	(Hi-fi) 5.00
DAINOS IR ARIJOS	Janina Nomeikaitė-Armonienė	(Stereo) 5.00
VASARIO 16, LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 50 METŲ MINEJIMAS	L. Stukas, Zibuoklės, Rūtos ir parapijų ansambliai	(Stereo) 5.00

(Illinois valstybės gyventojai prie tų kainų pridėkite 5% taksų mokesčiams ir 25 centus persiuntimui.)

Užsakymus siųskite: **DRAUGAS**
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

Gotika ir turistai

Nuotrauka Aleko Urbos

Susitikimas su Abraomu ir sūnum

V. KAVALIČNAS

... I understand that exactly this stupidity Thou has turned into infinite wisdom. Infinite love!
Kierkegaard

“Abraomas ir sūnus” — antrasis “Draugo” premijuotas Aloyzo Barono, bene gausingiausiojo mūsų išbėgties rašytojo, davusio daugiau dvidešimt grožinės literatūros knygų, romanas.

Kūrinio tema, pats pirminis ir drauge pats pagrindinis kompozicinis pradai, o ir toji mintis, kurią autorius nori pasakyti skaitytojui, išskyla iš paskutiniųjų romano sakinių: “Guli Gustas, ir aš galvoju, kad dėl to kalčiausia mano mirtis, ir man lyg ir nuo to geriau, bet man liūdna, kad aš negaliu su Gustu pasikeisti vietomis. Tada aš turėčiau daug laiko pasvarstyti, kiek padariau blogų darymų, kad savo sūnaus sūnų prikaustyčiau prie lovos, aš senas pensininkas, amžinai besikartojančio Abraomo sūnus, Viešpaties spaudžiamas džiaugsmo ir ugnies glėbyje”.

Šio “amžinai besikartojančio Abraomo” mąstymai, paliečią pačius svarbiuosius — egzistencinius — žmogaus gyvenimo momentus, atsiskleidžia nesudėtingoje romano turinio erdvėje. — Stukėnas orinio bombardavimo metu Vokietijoje netenka žmonos ir dukters. Gyvena jis su sūnum Rimu, kuris studijuoja viename Vokietijos universitete, pamilsta ten pat studijuojančią vokiečių Vėrną ir ją veda. Abu — tėvas ir sūnus su žmona — emigruoja į Ameriką. Čia ir prasideda drama, kuri paliečia ir tėvą, ir sūnų: Rimai, sulaukę trijų vaikų, nusiperka namą, kurio viršutiniame bute gyvena nevedžiulis vokiečių Milleris. Vėrną su juo pradeda čiuožti, sulaukia ir dukrelės Annos, kuri visai nepanaši į kitus vaikus — juoda kaip varna. Pagaliau ir skyrybos, kurias Stukėnas, gelbėdamas sūnaus šeimą, šiaip taip sulaukia. Tačiau Milleris, kad ir iškraustytas iš Rimos namų, nuo Vernos nenutolsta, juoda kad jis Annos krikšto tėvas, kuriam ne tik galima, bet ir būtina rūpintis savo krikšto dukrele. O tas rūpinimasis tikrai didelis — jis apmokės Annos kelionę į Vokietiją, kai ji baigianti mokyklą. Kai Anna pasigiria vienai savo draugei Millerio gerumu, tai ši ir pasako, kad jis ne jos krikšto tėvas, bet tėvas.

Anna išsigauna: kai tai sužinojęs jos draugas Jerzy, kuris labai nepakenčias vokiečių, ją pamesias. Tačiau dabar Anna ryžiasi Millerį išnaudoti ir su juo susitikinėja net ir tada, kai būna susitarusi su Jerzy. Pagaliau vieną vakarą Jerzy, ilgai laukęs ir nesulaukęs Annos, vyksta drauge su jos broliu Gustu į parką. Čia jis randa Anną su Milleriu. Įvyksta peštynės, į kurias įsivelia ir Gustas, kuris, bijodamas pakliūti į policijos rankas, išbėga iš namų ir rengiasi sprukti į Kanadą. Kai vieną vakarą jis užėina pas Stukėną pasiskolinti keletui pinigų, Stukėnas praneša savo sūnui Rimui. Atvyksta policija. Gustas bėga... Vienas šūvis kliudo jo nugarkaulį ir ilgam laikui prirakina jį prie lovos.

Romanas prasideda trumpu prologu: Stukėnui paskambina jo sūnus Rimas ir prašo tuoj jam pranešti, “jeigu ten atsirastų mūsų sūnus Gustas”. Šiame prologe yra ne tik pirminė ir pagrindinė kūrinio veiksmo situacija, bet ir minzsceninis momentas — priemiestis ir sekmadienio tyla, kuri susilieja su Stukėno siela — jam kažkaip buvo liūdna. Ir siužetinis laikas labai trumpas — nuo paskambinimo ligi Gusto atėjimo pas Stukėną. Tačiau jis išsiplečia psichine prasme ir erdvės bei laiko plotais pasiekia Stukėno vaikystę. “Tai buvo vakar, prieš dvidešimt penkerius metus...” — sako pats Stukėnas, pabrėždamas, kad praeitis ir dabartis susilieja, nors ir kintančiame ir nuolat banguojančiame, tame pačiame jo būties centre — intymiajame jo aš.

Geografinė situacija ir fizinė romano veiksmo erdvė taip pat labai siaura: Stukėno butas, alinė, jo sūnaus namai. Tačiau Stukėno minties plotai kur kas didesni — jie pasiekia ne tik tai, kas yra jo širdyje, bet ir neatskiriama susijusios su jo vaikystės bei jaunystės, — jie eina ir vertikaliame kryptimi ir egzistencialiais mąstymais peržengia išorinio pasaulio ribas.

Stukėnas yra ne tik pagrindinis romano personažas, bet ir jo veiksmo pasakotojas — kūrinys parašytas pirmuoju asmeniu. Tad ir skaitytojas, su juo eidamas nuo pirmojo ligi paskutinio puslapio, mato, girdi, jaučia ir mąsto, kad ir kartais su juo nesutinkdamas,

Susitikimas ar prasilenkimas?

Nuotrauka Alekso Urbos

tai, kas atsiskleidžia prieš jo akis ir kas išskyla jo mintyse ir sieloje. Pro Stukėną atsiskleidžia ir visi kiti romano veikėjai — jo sūnus Rimas, marti Vėrną, jų vaiką, Milleris ar ir vienas kitas jo kaimynas. Apie juos Stukėnas pasakoja, o kartais vienas kitas psichinis jų bruožas išskyla ir iš jų dialogo, kurių vaidmuo čia daugiausia — ne dramatinė veikalo įtampai didinti, o informuoti ir drauge atskleisti vieną kitą jų charakterio bruožą.

Čia Stukėnas, kalbėdamas apie kitus ir juos charakterizuodamas, atskleidžia ne tik tai, kas yra jo širdyje, bet ir save. “Sūnus asilas” ar “marti karvė” rodo ne tik Rimą, kuris nemato net ir tai, kas prieš jį vyksta, bet ir rodą, ne tik Vernos, apgaudinėjančios jo sūnų, moralinę poziciją, bet ir Stukėno aštrų žvilgsnį ir sugebėjimą visa greitai suprasti ir konkrečiais, reljefiškais žodžiais tai atskleisti.

Skaitytojas, eidamas su Stukėnu, gal kai kur kiek ir paabėjos. Jam gal bus nesuprantama Gusto perdėta baimė žūt būt nepakliūti į policijos rankas, išbėgti iš namų, slapstytis ir ryžtis bėgti į Kanadą. Tačiau jo žodžiai: “... aš nenoriu, kad mane pagautų. Aš negaliu nė pagalvoti, nes, jei mane uždarys, aš mirsiu” rodytė, kad šiuo atžvilgiu jis yra už normalaus žmogaus elgesio ribų. Tokia iracionali ir nenugalima uždaro erdvės baimė — klostrofobija — priklauso nenormalių psichologijos sričiai.

Kiek kitaip su Anna. Kad ji, sužinojusi, jog Milleris jos tėvas, pradėjo labai išsigauna — Jerzy ją pamesias, o paskui su Milleriu išvyksta net ir tada, kai būna susitarusi laukti savo draugo, tiek to — jos reikalas. Bet čia skaitytojas, atrodo, turi pagrindo nukreipti klausimą savo žvilgsnį į patį autorių: ar reikėjo kalti į sieną tokią didelę vinį, jei ant jos niekas ne tik nepasikaria, bet net ir kepurės nįpakabina? Užsimota rimtai, o smūgio jokio. Peštynės parke galėjo įvykti ir be tos paslapties sužinojimo.

O čia taip ir norisi laukti, kad, Annai sužinojus, jog Milleris jos tėvas, romano veiksmo įtampa padidėtų, o tuo pačiu ir Vernos nusikaltimas ir aplamai Rimo šeimos drama įgytų naują dimensiją. O ji, Anna, deja, taip ir išnyksta be niekur nieko iš romano veiksmo scenos.

Skaitytojas — tai jau sakytą — eina romano erdvės ir laiko plotais drauge su Stukėnu. Drauge su juo jis stabtelia ir prie labai natūraliai išskylančių pačių svarbiųjų — egzistencinių — ir galutinai niekad neatsakomų žmogaus gyvenimo klausimų: gyvenimo prasmės, laisvos valios, Kūrėjo ir kūrinio santykių, mirties ir amžinybės.

Šie amžinieji žmogaus gyvenimo klausimai “Abraomo ir sūnaus” puslapiuose išskyla ne filosofinėje plotmėje, bet iš konkrečių kasdieninio Stukėno gyvenimo situacijų. Koks natūralus ir psichologiškai motyvuotas laisvos valios klausimas! Zaidžia jis su vaikais automobiliuku, o kai automobilukas dėl kokio nors netikslumo neužbėgdavo ant kalno, jie pastumdavo jį pirštu. “Ir tada aš pamąstydavau”, sako Stukėnas, “kad žmogus yra laisvas, bet vis tiek neblogoj jei Dievas jį pastumtų kokia kryptimi, kai žmogus nebesiseka”.

Tokie pat ir taip pat natūraliai išskylančieji ir kiti gyvenimo klausimai, kuriais paženklinta mūsų šimtmečio literatūra ir kuriai Stukėnas savo mintim jai priklauso.

Aplinka, kurioje jis gyvena, nėra tik fizinė erdvė jam judėti. Jos garsai, spalvos ir nuotaika jį veikia. Iš jos ir jo minties šuoliai horizontaline ir vertikali kryptimi. Suoliai žmogaus, kuris savo sieloj jaučia “mirties užtaisą”, kuriam... “nieko nereikia, išskyrus lovą, kurioj jis galėtų numirti” ir kuris norėtų persvarstyti, kiek blogų darymų yra padaręs.

Galimas daiktas, kad skaitytojui atrodytų, jog paskutinis Stukėno įėjimas tikrai buvo blogas — prisiekęs, jog Gusto neišduosias, tuojau pat skambina jo tėvui, ir jo vaikaitis atsiduria ligoninėje. Gal kartais toks jo veiksmas at-

rodytų nemotyvuotas, neišinas iš jo charakterio. Tačiau, Bergseno L'évolution créatrice žodžiais, kiekvienas žmogaus sielos momentas yra ne tik kažkas nauja, bet ir kažkas, ko negalima numatyti. Tad ir posūkis ga'is būti ne tikrai radikalus, bet ir nelauktas.

Toks nelauktas posūkis ir Stukėno išdavimas. Tai tarytum stumtelėjimas, kad jis padarytų blogą darymą — kvailybę, kuri, Kierkegaard'o maldos žodžiais, gali pereiti begalinės išminties ir begalinės meilės plotnėn: “Aš suprantu, kad kaip tik šią kvailybę Tu pavertei begaline išmintim. Begaline meile!”

Romano antraštė ir dažni nukrypimai į biblinį personažą Abraomą tam tikra prasme tėra metaforinio pobūdžio. Abraomo ir Stukėno drama, jei ne iš esmės, tai bent žemiško gyvenimo kelio plotmėje yra skirtingos. Tačiau tie vyriausiojo personažo minties šuoliai į Bibliją suteikia kūrinui ne tik dideles laiko ir erdvės, bet ir aukštesnės dimensijos, kur ir Stukėno, ir Abraomo “ėjimai” gali susitikti. Tai judeo-krikščioniškoji žmogaus gyvenimo kelio koncepcija — jo žingsniai šioje žemėje nesustoja.

Stukėnas, paliesdamas esminuosius žmogaus gyvenimo momentus, išskylančius iš konkrečių situacijų ir konkrečioje aplinkoje, neapgaubia jų būdingu egzistencialistinei literatūrai nerimu, baimė ar tam tikra mistine nuotaika. Tai pareina nuo jo charakterio, nuo jo realistinės dvasios konstrukcijos, kurioje yra ir giedros, ir šviesos.

Tokie yra trumpo susitikimo su “Abraomu ir sūnum” išpūdziai. Susitikimo, kuris yra gana mielas: jis patenkina estetinius

skaitytojo sielos aspektus, o taip pat ir jo minties, sustojančios prie likiminių žmogaus gyvenimo klausimų, momentus.

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
80% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina!
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western — Tel. GR 6-1421

**KONCERTINES
YPATINGAS
GITARAS
IR
KANKLES**
DARO PAGAL UŽSAKYMĄ
IR
TAISO STYGINIUS
MUZIKOS INSTRUMENTUS
KVIRINAS RUNIMAS
4914 W. Cermak Rd.
CICERO, ILL. 60650
Tel. — 652-3200

**UŽSISAKYKITE DABAR
TIK PER INTERTRADE
EXPRESS CORP.
GERIAUSIĄ DOVANĄ
Į LIETUVĄ
SPECIALIŲ RUBLIŲ
PAŽYMEJIMUS**

INTERTRADE EXPRESS CORP. pirmąsias pasakė apie tai, o jūsų giminės pritarė.

Su specialių rublių pažymėjimais jūsų giminės gali gauti viską, ką tik nori, už dalelę reguliarios kainos. Tai tas pat, kai jėiti į krautuvę su 100 dol. ir už juos gauti 200 dol. ar 300 dol. vertės prekių, o gal net daugiau.

INTERTRADE EXPRESS CORP. mielai jums nemokamai prisiųs įrodymą. Specialių rublių pažymėjimus galima paversti į reguliarius rublius aukščiausiu kursu.

**SU PILNA GARANTIJA
GREICIAUSIAS
PATARNAVIMAS**
Pažymėjimai pristatomi maždaug per tris savaites. Vieno spec. rublio kursas yra \$2.70.

**TAS KURSAS APIMA VISKĄ.
NERA JOKIŲ KITŲ
MOKEJIMŲ.**

**REKALAUKIT MOSŲ NE.
MOKAMO ILIUSTRUOTO
KATALOGO**

Užsakykite Dabar.
Užsakykite tik per

**INTERTRADE
EXPRESS CORP.**
125 East 23rd Street
Penktas aukštas
New York, N.Y. 10010
Tel.: 982-1530

**LABAI SVARBU
AUTOMOBILIAI**

Pilnai garantuotas greičiausias pristatymas

Pasirinkite iš šių modelių
ZHIGULI VAZ 2101 US \$3653.00

NAUJAUSIAS PAGERINTAS EXPORT MODEL
ZHIGULI VAZ 2103 US \$4186.00

FURGON STATION WAGON US \$4025.00

EXPORT MODEL MOSKVITCH 412 1E US \$3703.00

MOSKVITCH 408 1E US \$3405.00

ZAPOROZHETS ZAZ 968 US \$2335.00

REKALAUKIT SPECIALIAUS BIULETENIO SU AUTOMOBILIŲ PAVEIKSLAIS, APARTAMENTAIS, NAUDOTAIS RŪBAIS SVECIAMS IS USSR

REKALAUKITE MOSŲ SPECIALIŲ BIULETENIŲ.
MES TURIM 24 METŲ PATYRIMĄ ŠIAME RIZNYJE IR TAIP PAT TURIM TIKRĄJĄ PATENKINTŲ KLIENTŲ.

GERAS ŽMOGUS

(Atkelta iš 3 pusl.)

ir susirūpinęs Burkus. — Ir sau ką nors įsipilk. Tai esi geras žmogus.

— Toks jau čia gerumas. Nesikišu ne į savo reikalus, ir viskas.

— Nemanau, kad aš būčiau kaltas, būčiau jautęs, bet žinai, teisinkis, o ką paskui tau pasakys, kai prisikabins. Matyt, kas nors ką pastebėjo.

— Ne vieno tavo tokia mašina, — nuramino Gaputis.

— Žinau, bet bėdos gali būti.
— Be abejo, — pratarė Gaputis, — be abejo.

— Tu tai esi geras žmogus, tai geras, — pusegarsiai lyg sau, lyg Gapučui kalbėjo Burkus, vis užsakydamas visam barui.

Vėliau Burkus sustodavo dažniau ir nuolat kitiems sakydavo, koks yra geras jo senas pažįstamas Gaputis, nors, kodėl geras, niekada neprisitardavo.

— Taigi, va, kas tikras draugas, — ne kartą pasakydavo Burkus Gapučui ir nesuprasdavo, kodėl Gaputis nuo to komplimento lyg mergaitė parausdavo.

Philomena sako...

DOLERIAI TURI KOJAS, jie greit išsina ir nebegrižta. Jūsų doleriams reikia vado, kad jie nepaklystų.

Jūs jiems patarnaukite, nuneškite į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę. Tenai jūsų doleriai bus saugioj vietoj ir augšti nuostimčiai auklės naują dolerių šeimą. Jūs dirbate, tegul ir jūsų doleriai dirba.

Jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas dabar pradėti taupyti.

5%	5 1/4%	5 3/4%	6%
Regular Passbook Account	90 Day Passbook Accounts	\$1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 yrs.)	\$5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 yrs.)

CHICAGO ★★★★★

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

16 DIENŲ — VILNIUJE 5

Kaina nuo \$675.00

Jungtis prie grupių galima Bostone arba New Yorke.

Dar yra vietų šiose grupėse:

RUGSĖJO 5 — SPALIO 3

ir

GRUODŽIO 21

Vykstantiems iš Chicagos \$100.00

ir iš Detroito \$66.00 — daugiau.

Grupėse dalyvių skaičius ribotas — NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Nauji leidiniai

• **SVENTASIS RASTAS** — **NAUJASIS TESTAMENTAS**. Vertimas iš graikų kalbos. Bostonas, 1972 m. Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė, 395 W. Broadway, So. Boston, Mass. 02127, U. S. A. Leidinys 638 psl., kietais viršeliais, kainą \$5.00, gaunamas "Drauge".

Tai išėjimoje pakartotas 1972 m. Lietuvos Vyskupijų Ordinarų Kolegijos Vilniuje išleistas naujas Svento Rašto vertimas lietuvių kalbon. Išvertė kun. Č. Kavaliauskas ir redagavo kun. V. Aliušis.

Anas naujasis Svento Rašto — Naujojo Testamento vertimas praėjusios savaitės "Draugo" kultūriniam priede (liepos 7 d.) buvo dalykiškai ir išsamiai aptartas prel. Lado Tulabos. Čia minima antroji, išėjimoje pakartota, Lietuvoje atlikto vertimo laida niekuo nesiskiria nuo prel. Lado Tulabos recenzuotosios.

Kiek skiriasi tik išorinis apipavidalinimas. Išėjimo laidoje, atrodo, be reikalo buvo pagailėta šios rūšies leidiniams įprastų švelnių minkštesnių viršelių, nugarėlės ir viršelio emblemų, puslapių kraštams auksinės ar raudonos spalvos ir labai reikalingų perskyros juostelių. Tai turint minty, pirmoji naujo vertimo laida pateikta estetiškiau ir pagrabiau.

• **Jonas Grinius, VEIDAI IR PROBLEMAS LIETUVIŲ LITERATUROJE**. Redagavo A. Liūma, S. J. Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija 1973 m. Romoje. Spaustuvės išlaidos apmokėtos prof. dr. Kazio Almino, Lietuvių fondo ir L. K. M. Akademijos lėšomis. Tiržas 1000 egz. Autorius knygą dedikuoja savo literatūros mokytojas profesoriams Jonui Mačiūliui-Maironiui, Juozui Eretui, Mykolaičiui-Putiniui ir savo gyvenimo draugei Alinai Miliūšytei-Grinienei, šio rinkinio bendradarbei. Leidinys didelio formato, 420 psl., kainą \$12.00, gaunamas "Drauge".

Jei gausių ir labai vertingų Lietuvių katalikų mokslo akademijos leidinių eilėje lig šiol buvo pasigendama knygų, sprendžiančių mūsų grožinės literatūros problemas, tai dabar nuo šios rūšies priekaištų Akademija jau galės apsiginti šiuo imponuojančiu dr. Jono Griniaus veikalu. Tai literatūrinių straipsnių ir studijų rinkinys, kruopščiai ir akyiai nagrinėjęs įvairias idėjas ir formines mūsų literatūros problemas. Ypač išėjimo kultūriniam gyvenime veikalų, svarstančių grožinį mūsų raštą akademinio lygio plotmėje, lig šiol bausio trūko, todėl dr. Jono Griniaus ir L. K. M. Akademijos užsimojimas parašyti ir išleisti šią neatkiltinę knygą yra labai sveikintinas.

Dr. Jono Griniaus atskiromis studijomis bei straipsniais čia liečiamos šios temos: Kristijono Donelaičio sužalotas veidas (37 ps.), Maironio reikšmė lietuvių tautai (12 ps.), Adomo Jakšto ir Balio Sruogos kova (50 ps.), Vinco Krėvės istorinės dramos (31 ps.), Vincas Mykolaitis-Putinas kaip kūrėjas (146 ps.), Juozas Eretas — iniciatyvos ir stiliaus mokytojas (10 ps.), Bernardas Brazdžionis — Dievo ir žmogaus šauklys (44 ps.), Lietuvių literatūra tarp kūjo ir priekalo (44 ps.), Tėviškės miestelis tremtinio žvilgsniu (20 pl.). Posūkis lietuvių dramoje (26 ps.).

Mūsų literatūrinis gyvenimas išėjimo būty nepilnas, jei niekas nerašytų ir niekas neišleistų tokių knygų kaip čia minimos. Ligi šiol jų pasigedome, ir ateityje jų niekada nebus per daug. Todėl džiugu girdėti, kad netolimoje ateityje L. K. M. Akade-

mija išleis stambią Vlado Kulboko knygą apie grožinės literatūros kritiką išėjimoje ir Jono Griniaus antrąjį "Veidų ir problemų lietuvių literatūroje" tomą, kurio išleidimui Akademijai labai reikalinga talka, reikalingi mecenatai. Antrajame tome, be kita ko, bus nagrinėjama Balio Sruogos dramaturgija, Jono Aisčio lyrika, Juozo Paukštelio, Vinco Ramono ir Kazio Bradūno kūryba.

• **ACTA BALTICA, XII. Liber Annalis Instituti Baltici**. Koenigstein in Taunus 1973. Tai jau dvyliktasis Baltų Instituto V. Vokietijoje leidžiamo žurnalo — metraščio tomas. Gražiai apipavidalinta, didelio formato, 304 psl. knyga. Tomo kainą 19,80 vokiškų markių. Adresas: Institutum Balticum, 624 624 Koenigstein im Taunus, Bishop-Kaller-Strasse 3, W. Germany.

Metraštyje spausdinamos gerai parengtos studijos, liečiančios Lietuvos, Latvijos, Estijos praeitį ir dabartį politiniame ir kultūriniam jų klode. Ši kartą beveik trešdalis metraščio puslapių tenka lietuviškajai medžiagai. Spausdinami vokiečių kalba su visu mokslisku kruopštumu parengti straipsniai: R. Krasauskas, K. Guibinas "Die Lage der Katholischen Kirche in Litauen" (Kat. Bažn. padėtis Lietuvoje) ir P. Konstantin Gulbinas "Die neuesten Berichte und Dokumente ueber die Lage der Kirche in Litauen" (Naujausi pranešimai ir dokumentai apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje). Kitos tomė randamos studijos liečia jau vien latviškąsias temas: Rolfs Ekmanis rašo apie Latvijos literatūrinį gyvenimą 1970 metais; Uldis Germanis žvelgia į pirmojo pasaulinio karo rusų armijos latviškuosius šaulių pulkus ir jų vaidmenį spalio revoliucijoje; Hermanis Rathfelders duoda plačią studiją latvių liaudies dainų Joninių temomis. Knygų apžvalgų puslapiuose G. Ney recenzuoja Darmstadte 1972 m. jau trečia laida išleista Hans von Rimscha "Geschichte Russlands" (Rusijos istorija).

• **Kun. Jonas Gutauskas, DIEVAS ŠIANDIEN**. Dievo samprata ir jo buvimas. Žmogaus su Dievu ir be Dievo likimas. Išleido "Krikščionis gyvenime" 1973 m. Kalbą tikrino Vladas Kulbokas. Įrašus piešė Telesforas Vallius. Spaudė "Draugo" spaustuvė, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Knygos išleidimą finansavo kun. Vincetas Puidokas, Westfield, Mass., lietuvių parapijos klebonas. Leidinys kietais viršeliais, 288 psl., kainą \$6.00, gaunamas "Drauge".

Prel. dr. Vytauto Balčiūno vadovaujama "Krikščionis gyvenime" leidykla, užtikrintai dovandama skaitytojams knygą po knygos, mūsų kultūriniam ir krikščioniškame gyvenime varo be galo gilią vagą. Leidyklos redaktinė vadovybė sudaro: prel. V. Balčiūnas, dr. Juozas Girnius, kun. dr. J. Gutauskas, kun. St. Yla, prof. dr. A. Maceina ir S. Sužiedis.

Stambieji šios naujos "Dievas šiandien" knygos skyriai yra šie: Dievo klausimas šių dienų pasaulyje, Neįsiamatuojama gėmė, Nepasiekiamas viršūnė, Nustatė Dievas, Trejybėje vienas, Kūrėjas ir kūrinių, Dievas liudija savo buvimą, Žingsnis nuo Dievo, Žmogus, netekęs Dievo, Kas lieka be Dievo?, Grįžimas į Tėvo namus, Gera būti su Viešpačiu, Verta Jam tarnauti, Ne žodžių melagiu.

• **METMENYS, 1973 m. Nr. 25**. Jaunosios kartos kultūros žurnalas. Vyriausiasis redaktorius: Vytautas Kavolis, Dickin-

son College, Carlisle, Pennsylvania. Redaktoriai: Algirdas Tilius Antanaitis ir Vincas Trumpa. Dailės priežiūra: Vytautas Virkau. Administracija: Romas Vaitys, 2606 Princeton Ave., Evanston, Ill. 60201. Šio numerio kainą \$3.00, keturių numerių prenumeratą \$10.00, garbės prenumeratą \$15.00. Žurnalą leidžia Metmenų bendrovė, spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

Leidinyje šį kartą pradėdamos straipsnių iš prof. A. Šalio rankraštinių palikimo apie Martyno Mažvydo raštų kalbą. Kai kuriais kone šviežiais atradimais ir interpretacijomis idomus Vinco Trumpos straipsnis "Hilferdingas ir tolimos paralelės". Kostas Ostrauskas pateikia vieną seną iš naujos savo dramos "Gundymai". Algis Mickūnas liečia filosofiją ir Vakarų civilizacijos krizę, o Donatas Sata — technologijos ateitį. Duodamas pluoštelis anoniminės poezijos iš šlandieninės Lietuvos. Delija Valiukėnaitė žvelgia į Sekspyro Otėlą pro vertimų skliautus, o Algirdas Landsbergis nagrinėja ekologinę estetiką Rytų Europos raštijoje. Apie Amerikos politinį stovį pareiškia savo nuomones Vincas Trumpa, Romas Misiūnas ir Vytautas Kavolis, o apie archeologinius kasinėjimus Sardusose rašo Kęstutis Žygas. Kęstas Reikalas pateikia 1972 metų grožinės literatūros leidinių išėjimoje apžvalgą ir Vincas Trumpa recenzuoja Lietuvoje išleistą Šimono Daukanto monografiją.

Žurnalą puošia dviejų naujai atrastų, jau Amerikoje gimusių, lietuvių dailininkų darbų: skulptoriaus Ch. C. Katino, Jr. ir tapytojo R. Kaupelio.

• **KRAŠTUTINUMŲ DERINIMAS ATEITININKŲ PER-SPEKTYVOJE**. Leidinį parengė ir redagavo kun. Stasys Yla. Išleido Studentų ateitininkų są-

Kai tendencija iškraipo faktus

(Atkelta iš 4 pusl.)

nazijsioje". Ši antroji versija yra tikra, o pirmoji tik pasigyrimas, ar jau sukalkėjusių smegenų ženklas.

Panašiai A. Bliūdžiūtė-Mažylienė pasimeta laiko sąvokose, kai ji tvirtina, jog 1921 m. jos vyras daktaras Pranas Mažylis buvęs Marijampolės ligoninės vedėjas ir jis Žemaitėi slaugyti atsiuntęs medicinos seserį.

Atrodo, kad 1921 m. mokytoja A. Bliūdžiūtė (kuriai mes, mokiniai, vadindavome "Mademoiselle", ir tai jai labai patikdavo) buvo dar neištekėjusi; o gal ji savo vedybas slėpė, tačiau tikra, kad dr. P. Mažylis 1921 m. Marijampolėje nebuvo. Tai galima patikrinti tiek Lietuvių Enciklopedijoje (XVIII, 35) tiek ir Mažijoje Tarybinėje Enciklopedijoje.

junga Pavasario kursų Wasagoje, Kanadoje, 1973 m. praga. Leidinys suskirstytas į tris didžiausias dalis: Pasaulėžiūra konflikte (mes derinam), Kryžiuojasi žvilgsniai į žmones (mes darom sprendimą), Tymo dinamika (Ateitininkų Misijs). Leidinys yra tikra krikščioniško ir kūrybingo mūsų jaunimo veiklos metodų, įvairių šlandieninių gyvenimo paralelių, kontrastų, sintezų, detalių ir visumos gyvyje idėjinė ir praktiškoji enciklopedija, nurodanti šaltinius, svarstanti akivaizdžią situaciją ir brėžianti kelius ateitin.

• **VYTIS, 1973 m. birželio** — liepos mėn. Nr. 6. Lietuvos Vytis žurnalas. Redaguoja Loretta I. Stukas, 1467 Force Drive, Mountainside, N. J. 07092. Administracijos adresas: 1625 W. Marquette Road, Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata \$4.00.

Prof. Prano Dovydaičio monografijos AUKOTOJŲ SĄRAŠAS:

\$5,000.00 — Prel. J. A. KARALIUS, — Monografijos mecenatas.

\$200.00 — Ateitininkų Sendraugių Sąjungos Centro Valdyba.

\$100.00 — Kun. S. Morkūnas, dr. J. Sungaila, A. Zilaitis.

\$50.00 — Ateitininkų Sendraugių New York'o skyrius, O. ir P. Zilinskai, dr. A. Sapokienė, Chicago Ateitininkų Sendraugių skyrius, O. ir A. Malko, D. Skučas.

\$30.00 — R. P. Pauliukonis, dr. A. ir E. Razmai, T. Tamulienė.

\$25.00 — Vysk. V. Brizgys, J. Mikaila, prof. B. Vitkus, A. Puida, Philadelphijos Ateitininkų Sendraugių skyrius, dr. J. Pikūnas, A. Mažulis, O. Pupinkienė, J. Bičiūnienė, Chicago Giedros Draugovė, kun. J. Plankis dr. O. ir J. Gustainai, J. Lieponis, dr. J. ir A. Kizliai.

\$20.00 — Dr. A. Marčiukaitis, D. Bielskus, K. Kristolaitis, K. Gulbinas, OFM, K. Krasinskas, dr. K. Pemkus, A. Balčytis, A. Cepėnas, S. Lušys, Ada Karvelytė, Omahos Ateitininkų Sendraugių skyrius, dr. J. Reinsys, A. ir V. Šolūnai.

\$15.00 — Dr. S. Ankudas, Hamiltono Ateitininkų Sendraugių skyrius, A. Daugirdas, P. ir V. Bičkaitė, Detroito Ateitininkų Sendraugių skyrius, P. Vilutis, K. Brencius, prof. J. Brazaitis.

\$10.00 — S. ir A. Tamosos, A. Gintneris, P. Maldeikis, P. Gruodis, S. Brazdžionienė, A. Jankauskaitė, C. Grincevičius, dr. A. Vallius-Labokas, kun. P. Urbaitis, S. B., dr. A. Belickas, I. Petrauskas, kun. A. Juška, J. Končiūsis, J. Spurgis, N. Zajančauskas, kun. K. Juršėnas, V. Kolyčius, A. Saulis, P. Skablauskas, A. Gedrimas.

\$4.00 — A. Prunskytė.

\$3.00 — B. Miniataitė, kun. L. Kemšis, S. Radžionis, S. Balčiūnas, kun. M. Jarašiūnas, M. Noreikienė.

\$2.00 — E. Vilimaitė, A. Lažaitis, dr. J. Auglis, J. R. Valaitis, V. Vaitkus, kun. G. Kijauskas, S. J. S. Beigienė.

\$1.00 — E. Radavičius, J. Navukynas ir keturios neišskaitomos pavarės.

Lešų telkimo komitetas nuosirdžiai dėkoja monografijos mecenatui prel. J. A. Karaliui ir visiems aukotojams bei raštų prisidėjusiems prie vajeis pravedimo: kun. J. Prunskui, St. Daunui, Al. Baronui ir Vl. Būtėnui.

Monografija bus išleista šį rudenį. Lešų telkimo komitetas: Jonas Zaidis, Dalia Damiļonaitytė, Antanas Tauginas

je (II, 538), kur rašoma, kad dr. Pr. Mažylis 1921 m. buvo Kaune Aukštųjų kursų lektorius, Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninės vedėjas. Tad A. Bliūdžiūtė-Mažylienės pasakojimas apie jos vyrą, buvusį Marijampolėje ir besirūpinusį Žemaitės slaugymu, neturi jokio pagrindo. Tai faktai — nebuvėliai.

Gaila, kad fanatizmas, savęs neribotas iškėlimas į didvyrius, noras kitus suniekinėti, apšaukiant tuojau reakcionieriais ir pan. aptemdo protą ir atmintį, ko išdava — faktų iškreipimas, nusikaltimas istorinei tiesai. Yra toks rusiškas priežodis: "Dimitras Doniškis, tiesa, buvo didelis žmogus, bet kam kėdes laužyti!". Taip ir čia: Žemaitė buvo neeilinė rašytoja, tebūnie ji ir bedievė, bet kam faktus iškraipyti!

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutapsysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir kėtvartą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. PROspect 6-8998

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines & Checkwriters

Nuomoma — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50m. patikimas patarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai, pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visas mūsų apylinkes. Dėkojame jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogalski
Frank Zogalski, President

5%
All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

6%
2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

GERA NAUJIENA mūsų klientams, norintiems pirkti BUTU

savo giminėms Lietuvoje ir USSR

Dabar vykdoma plati modernių kooperatinių butų statybos programa šiuose miestuose:

MASKVOJ, LENINGRADE, KIEVE, MINSKE, LVOVE, RYGOJ, TALLINE, KISINIOVE, ODESOJ, VILNIUJ, KAUNE, ROSTOVE prie Dono, KRASNODARE, CHARKOVE, TASKENTE, ALMATOJ ir kituose miestuose.

Galima gauti vieno, dviejų, trijų ar keturių kambarių butų (su virtuve, vonia ir podėlio kambariu).

Viską tvarko VNESHPOSYLTORG per savo išimtinę atstovybę Amerikoje.

PODAROGIFTS, Inc.

240 FIFTH AVE. (tarp 27 ir 28 g-vės), NEW YORK, N.Y. 10001
TEL.: (212) 685-4537

CHRYSLER — PLYMOUTH — IMPERIAL — VALIANT

BALZEKAS MOTORS

4030 Archer Avenue Tel. VI 7-1515

Now . . . A New Service From Balzekas!

AUTO RENTAL Rates From \$6 Day

NEW PLYMOUTH: Rates start at \$6 Day, 8c Mile
For Rentals Call Mike Kool at VI 7-1515

Nauji 1973 PLYMOUTH, 2 dr. DUSTER \$2,376.00

Nauji 1973 CHRYSLER 4 durų — nuo \$3,695.00

Daugumas automobilių turi Air Conditioning.

Yra likę kelerias naujų 1972 metų 4 durų PLYMOUTH tik už \$1,864.00

VARTOTI gerame stovyje AUTOMOBILIAI parduodami URMO KAINA.

Turime naujų ir vartotų STATION WAGON.

Seniausias CHRYSLER prekybininkas Chicagoje

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS EKSKURSIJA Į EUROPA

organizuojama šiais metais rugs. 4-18 d.d., pačiu gražiausiu metu Europoje — praėjus karščiams, prieš rudens žvarbas.

BUS APLANKYTA LONDONAS — PARYŽIUS — ROMA

Ekskursija organizuojama su JAV LB CV pritirimu ir ragini- mu visiems lietuviams joje dalyvauti.

Europoje ekskursiją globos LB vadovai ar atstovai:

LONDONE — Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga (Z. Juras)

PARYŽIUJE — LB Prancūzijos Krašto Valdybos Pirm. Kun. J. Petrošius

ROMOJE — Prelatas A. Jonušas

Į ekskursijos kainą įskaitoma kelionė lėktuvais, viešbučiai, maistas daugumoje vietų, įdomesnių vietų lankymas (daugumoje su lietuviškais paaiškinimais) ir kt.

Prašykite brošiūros su kainoraščiu ir pilnomis informacijomis. Kelionė kainą bus apie 100 dol. pigesnė, negu panašios kelionės, gaunamos per kitas organizacijas.

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE

ROMAS KEZYS, Pres.

2129 Knapp St.

Brooklyn, N.Y. 11229

Tel. (212) 764-3300

Pagrėbstai

KRYLOVO INFLIACIJA

Nesu nusistatęs prieš rusų pasakėčių autorių Krylovą. Savo metu jis Lietuvoje buvo populiariausias, net ir Jonas Jablonskis vertė jo pasakėčias, ne tik Margalis. Dabar tik, atrodo, jis bus "pase-nės".

Bet su šypsena sutinku žinią, kad svetur dar kai kas stengiasi versti ir spausdinti jo pasakėčias. Kodėl ne Ezopą, ne Fontainą, kodėl būtent, tokia didelė meilė Krylovui? Ar dėl to, kad dar yra žmonių, kurie moka rusų kalbą ir kažkada mokydami gal atmintinai turėjo iškalti vieną kitą jo pasakėčių? Tur būt.

Stebėdavai, kai lietuviškoje periodikoje paskaitydavau Krylovo vertimų. Tačiau dabar prisigvenomti tokią padėtį, kad nebežinau, ar užtenka tik stebėti ir šypsotis.

Štai skaitau laikraštyje, kad Jonas Valaitis išleido savo išverstų Krylovo pasakėčių rinkinį. Ką gi, žinoma, darysi — išleido tai išleido.

Tačiau, mano turimomis žiniomis, spausdinamas dar ir kito vertėjo paruoštas to paties autoriaus pasakėčių rinkinys. Vadinas, mūsų knygų skurdi rinka šiais metais bus užversta Krylovu. Prasideda Krylovo infliacija!

Galima būtų juoktis, jei būtų iš ko. Bet per rimtas reikalias, kad būtų galima juoktis. Sakytiau, kad reikia jau nebe juoktis, o verkti.

Tarytum nebebūtų ko daugiau verst ir leisti — gauname net po du Krylovo vertimus iš kartot! Štai kaip gyvai vykdomas knygų leidimas.

PAŽINTIS SU PONAIS JAPONAIS

Rašydamas kartą vienam bičiuliui, tur būt, pakankamai vėjavaiškę laišką, pradėjau kreipti nū ne mielas, ne didžiai gerbiamas, ar dar kitaip, o tiesiog: pone japonie.

Man patiko pats tų žodžių skambesys. O tas bičiulis, šiaip jau nesilankstęs dvilinkas ir nerodęs japoniško mandagumo, paskui tardė mane, kodėl aš tokį kreipinį naudojęs, koks gi jis man esąs ponas japonas, kodėl ir t. t. Žinoma, išsiaiškinom, ir tuo baigėsi visa istorija.

Mums japonai, ką gi, tolimas ir nepažįstamas pasaulis. Kartais kokį filmą pamatome — samurajai švaistosi kardais. Keistas atrodo visas tas jų pasaulis su visomis vyšniomis ir sugebėjimais užauginti miniatiūrinius medžius. Arba paimk jų tą senąją poeziją.

Iš dyko buvimo pradėjau skaityti ir japonų prozą. Tegu bus, sakau, keistas man tas jų ir prozos pasaulis, ne toks, kaip europietiškas ar amerikietiškas, bet pa-bandykime, niekas dėl to neatsitiks. Pa-bandykime, pavyzdžiui, paskaityti Natumė Soseki romaną "Botchan" (anglų kalba, žinoma, nes japoniškai nemoku; tik romano pavadinimas "Botchan" paliktas neverstas, japoniškas žodis, kuris reiškia ponaitį). Soseki (mirus 1916 m.) laikomas garsiu japonų ankstesniųjų laikų romanistu.

Ir ką gi — vienas malonumas skaityti! Romanas vaizduoja gimnazijos mokytojų gyvenimą. Ir pasaulis visiškai panašus į mūsų, išskyrus kai kurias paprotines smulkmenas.

Išėitų, kad stebina vis daugiau tokie dalykai, kurių nepažįsti. O kai susipažįsti, tai pasirodo, kad visur žmonės kaip žmonės.

Kitas dalykas būtų skirtingi kai kurie papročiai. Tačiau ir mūsų Lietuvoje, pavyzdžiui, sūduviai arkliais pakinkyti naudodavosi plėšėmės, o aukštaičiai arklį įgrūdavo tarp jėnų ir ant kaklo jam užmaudavo pavalkus. O kiek

čia, rodos, toli vieni nuo kitų gyvenom! Japonija vis dėlto toliau.

HIMNU EIS NE MATILDA

Dabartinis Australijos ministras pirmininkas Whitlamas pasiryžęs išjungti savo kraštą iš britų bendruomenės ir karūnos globos. Kai jis tą mintį iškėlė, tai tuoju užsiminė ir apie himną. Nebus kito, sakė, tai giedosime "Waltzing Matilda", tą populiariąją dainą, bet jau nebe "Dieve, saugok karalienę".

Pasirodo, himno reikalias smarkiai eina į priekį. Pats Whitlamas prisipažįsta, kad "Waltzing Matilda" per linksmas dalykas ir, pavyzdžiui, netiktu laidotuvių proga. Tai paskelbtas konkursas žodžiams parašyti. Konkurse dalyvavo apie 2.500 poetų. Mes vis garsiuodavomės, kad esame poetų tauta, bet australai, jeigu iš to konkurso spręstume, net ir mus ar nebus tik pralenkę...

Bet iš konkurse dalyvavusiųjų skaičiaus, žinoma, negali daryti išvados, kad ta tauta yra poetų gimdytoja ir augintoja. Atrinkti buvo 6 autorių tekstai, tarp jų ar tik ne dviejų namų šeimininkių atsiųsti. Visoms šešioms giesmėms bus parašyta konkursinė muzika, nors kompozitoriai dar linke į boikotą, nes jų uždarbiai maži, jie norėtų pirma kitus, pagrindinius savo pragyvenimo reikalus išspręsti.

Iš tų šešių giesmių pagaliau bus atrinkta viena, ir ji pirmą kartą oficialiai turėtų suskambėti 1974 m. sausio 26 d., kada švenčiama Australijos diena.

Už konkursą laimėjusius tekstus skiriama iš viso 6.250 dolerių (amerikietiškas skaičiuojant) premijoms, už muziką irgi tokia pat suma.

B. Kazimieraitis

AKLASIS LAIMEJO MUZIKOS BAKALAUREATĄ

W. Grabiec Chicagoj trejus metus iš 4215 S. Kedzie važinėjo i Roosevelt universitetą ir čia pasiekė muzikos bakalaureatą, nežinodamas, kad jis aklas. Planuoja pasiekti magistro laipsnį ir dėstyti muziką kolegijoje. Muzikos mokytojas su juo dirbo 15 m., išmokė skaityti aklujų muzikos gaidas. Jis viena ranka veda per tas gaidas, o kita mokosi jas išspausti fortepijonu, paskiau mokosi taip antros rankos partiją ir tik tada gali skambinti visą kūrinių abiemis rankomis, iš atminties. Jam daug padėjo ir plėkštelių klausymasis.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6% Mokamas už dviejų metų Certifikatų sąskaitas. Minimum \$5,000.00

5% Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

Paminklas

Nuotrauka Alekso Urbos (žiūr. 4 psl.)

Šis tas iš Mokslo ir kūrybos simpoziumo dienų programos 1973 m. lapkričio mėn. 22-25 d. Chicagoje

Istorijos sekcijai pirmininkaus dr. Jonas Puzinas. Temos: dr. Jonas Puzinas "Vilniaus 650 metų sukaktis — miesto ar Gedimino sostinės?"; dr. V. Maciūnas "Dr. J. Šaulio archyvas Pennsylvanijos universiteto bibliotekoje".

Kalbotyros sekcijai vadovaus Leonardas Dabryūnas. Temos: prof. A. Klimas "Transformacinė - generatyvinė kalbotyra ir lietuvių kalba"; prof. G. Ford "Relative Clauses in Baltic Languages"; W. R. Schmalstieg "Baltų, slavų ir tocharų kalbų panašumai"; prof. J. Reikaitienė "Lietuvių kalbos kitimas".

Literatūros sekcijai vadovaus prof. Bronius Vaškevičius. Temos: dr. D. Valiukėnaitė "Panašumai ir skirtumai J. Baltrušaičio ir William Blake poezijoje"; prof. R. Šilbajoris "Struktūros ir di-

G E L Ė S BEVERLY HILLS GELINYČIA

Vestuvės, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
2443 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

14 ŠIMTŲ 14 ĮVAIRIAUSIŲ JUOKŲ

ir "Linksmos Dainos" (eilėraščiai). Abi knygos už \$2.50
JUOZAS RATKUS, 301 Ocean Dr., Miami Beach, Fla. 33139

V. Vyčinas "Heideggerio filosofinė revoliucija".

Pedagogikos sekcijai vadovaus prof. Antanas Paplauskas-Ramūnas. Temos: prof. A. Paplauskas "Ant naujos epochos slenkščio"; prof. A. Liaugminas "Mokykla ir šeima išsivijoj"; G. Prociuta "Mokykla ir šeima Lietuvoje"; J. Račkauskas "Ko mes galime pasimokyti iš praeities mūsų mokyklai dabarčiai ir ateičiai".

Teologijos sekcijai pirmininkaus kun. Kęstutis Trimakas. Temos: kun. K. Trimakas "Psichologo žvilgsnis į tikėjimą"; kun. V. Cukuras "Šių dienų teologijos aktualieji klausimai"; kun. P. Dilys "Karl Barth — Dievo dievytės skelbėjas šiame amžiuje"; kun. F. Juzevičius "Krikščioniškoji kultūra vilties ir nevilties dialektikoje".

Kraštotyros sekcijai pirmininkaus dr. Jurgis Gimbutas. Temos: B. Saldukiene "Prieistoriniai tvenimai Lietuvoje"; A. Mažiulis "Kraštotyros muziejai Lietuvoje ir išsivijoję"; A. Tamošaitis "Lietuvių juostos"; prof. V. Jakubėnas "Lietuvių muzikos keliai išsivijoję".

Gamtos apsaugos ir jūros mokslų sekcijai pirmininkaus dr. V. Klemas. Temos: V. Adamkus "Šių dienų ekologinės problemos"; dr. P. Mažeika "Pašalinių medžiagų pasklidimo mechanika Šiaurės Atlante"; dr. V. Klemas "Jūros pakraščio tyrinėjimas satelitais, lėktuvais ir laivais"; K. Devenis "Bostono Charles upės ekologinis apšvarinimas"; J. G. Starkus "Jūros toksinų įtaka nervų perdavimui veiksmo signalu". M. Pakštytys "Problemos ir pažanga vandenų inžinerijoje".

Visuomeninių mokslų, Psichologijos, Menotyros ir kitų sekcijų fenomenologinių žvilgsnių; prof. jų temos paaiškės vėliau.

SKIRTINGESNIS —
Vidaus išpuošime—Vidaus išplanavime—Namų įrengime
IŠPARDAVIMAS 2 MĖN. KRAUTUVEJ ESANČIŲ BALDŲ
Apžiūrėkite mūsų nuostabių baldų, lėmpų, kilimų, apšvietimo papuošimų ir paveikslų rinkinius. Mes pagelbėsime jums pasirinkti ir pritaikinti baldų apstatymus jūsų namams, butui, ar vilai, konservatyviame ar moderniška stiliuje.

ROCKWELL FURNITURE COMPANY
2615 W. 63rd St., CHICAGO, ILL. Tel. 925-1711
4721 Main St., Lisle, Ill. Tel. 964-9797
RAY KATCHE (Kacinskas) FURNITURE INTERIORS

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Rasčiausko, organizuoja turistines ekskursijas į Lietuvą. Jo ekskursijos tvarkingai suplanuotos, vyksta sklandžiai ir visos grupės turi patyrusių patydojus. Ekskursijų maršrutas sekantis:

6 DIENOS LIETUVOJE

5 DIENOS VILNIUJE (įskaitant ½ dienos kelionę į TRAKUS)

1 DIENA KAUNE

DAR YRA KELIOS VIETOS sekančiose ekskursijose:

Nr. 10 Rugpjūčio mėn. 22 d. 14 dienų kelionė
IS CHICAGOS — \$872.00 IS NEW YORKO — \$772.00
5 dienos Lietuvoje — 5 dienos Tallinne (Estijoje)

Nr. 11 Spalio mėn. 1 d. 15 dienų kelionė
IS CHICAGOS — \$782.00 IS NEW YORKO — \$682.00
5 dienos Lietuvoje — 5 dienos Rygoje (Latvijoje)

Nr. 12 Gruodžio mėn. 19 d. 14 dienų kelionė
IS CHICAGOS — \$787.00 IS NEW YORKO — \$687.00
5 dienos Lietuvoje — 5 dienos Rygoje (Latvijoje)

Prašome registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Įmokėjimas asmeniui \$100.00. Paskelbtos kainos — gyvenant dviese kambaryje; atskiras kambarys — \$85.00 papildomo mokesčio.

ALL AIR FARES SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL

Visais kelių reikalais prašome kreiptis į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 SOUTH WESTERN AVENUE

Chicago, Illinois 60643

Telefonas (312) 238-9787

Taip pat paruošiamas kvietimus giminėms atvykti į Ameriką; telkiamas informacijos kelių reikais į visus pasaulio kraštus, parūpiname vizas ir bilietus.

ISEIVIJOS KULTORININKAS

Siemet, liepos 22d., sueina 30 m. kai mirė uolus lietuvis patriotas, kun. Juozas Lietuviniškas. Mirė turėdamas 78 m. amžiaus. Mokėsi kunigų seminarijoje Baltimore. Kunigų išventintas 1893 m. Paskirtas lietuvių klebonu Baltimore, ten darbavosi 50 m. Jam vadovaujant, parapijos centras perkeltas į Baltimore miesto vidurį, įsteigta liet. par. mokykla, parkviestos mokytojų mės šv. Kazimiero seserys. Buvo

Lietuvių mokslo draugijos narys labdaris. Organizavo finansinę paramą atsikūrusiai Lietuvai, pats daug aukodamas Lietuvos vyriausybės apdovanotas Gedimino ordinu.

MIRE HAMMOND VARGONŲ ĮSRADEJAS

Lawrens Hammond, iš Evans-tono kiles Hammond elektrinių vargonų išradėjas, mirė sekma-mokykla, parkviestos mokytojų dienį savo namuose Corwally, Conn., turėdamas 78 m. amžiaus.

HIGH RATES
5% Per Annum Passbook Accounts
PAID QUARTERLY
—AT—
6% Per Annum Certificates \$5000 or more 2 year min
BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N
HIGHEST RESERVES
4071 Archer Avenue (West of California Ave.)
Chicago, Ill. 60632
TEL. — LA 3 - 8248
5 3/4% Per Annum \$1000 or more Certificates 1 year min
5 1/2% Per Annum Investment Bonus Certificates

P E T K U S
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —
TRYŠ MODERNISKOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 S. 50th Ave., Cicero Townhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYŠ MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŽYDOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

E U D E I K I S
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Trys Moderniškos Kopolyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNŲ
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1008

BEDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925—5988

KĄ VAIKAI GALVOJA APIE SAVE IR APIE SUAUGUSIUS?

Idomus klausimas, ar ne? O šitokių klausimų parašyti suteikė gerą progą kanadietiškas žurnalas "Homemaker's", pravedamas tuo reikalu platų ir smulkų vaikų apklausinėjimą. Šiame rašinyje panaudosime tik dalį to apklausinėjimo minčių.

Didelė dalis vaikų, tarp 11 ir 14 m. amžiaus, anot minimo straipsnio, galvoja apie mirtį, ypač naktimis atsigule, ir tas reiškinys smarkiai juos gąsdina.

Minimo amžiaus paaugliai gauna iš tėvų kišenpinigių labai nevienodai — tarp 25 centų ir 10-ties dolerių savaitėi. Ir, esą, tenka tuo stebėtis, nes kiek kuris gauna, tiek tam užtenka.

Vaikai galvoja apie pasaulio katastrofos priežastis

Daugelis tokių vaikų galvoja, jog pasaulis skuba į didelę katastrofą. Tokios galvosenos priežastys — karai, oro tarša, pasaulio persipildymas žmonėmis ir t. t. Vis dėlto, kai jie galvoja tikrai apie save, jie yra daug optimistiškesni. Jiems atrodo, kad jie užaugs, išsimokslins, gaus darbus, ir dar gerus, gyvens nuosavuose namuose ir t. t.

Labai mažas skaičius jų tekalbą apie šeimų sudarymą ir vaikų augimą. Ir tas mažas skaičius — daugiausia berniukai. O mergaitės, ypač šiais laikais, atsi-bodo prižiūrėti vaikus, ypač dažnai būnant vadinamom "baby sitter".

Šiaip jau visi pasisako esą laimingi, patenkinti gyvenimu, nežūrint, kur jie gyventų. Dauguma jų yra patenkinti gyvenimu Kanadoje, tik vienas — kitas norėtų gyventi Kalifornijoje, bet kodėl — išaiškinti nepajėgė.

Bijo skolų ir nori tėvų taupumo

Religija — vieniems rūpi, kitiems — ne, bet skolos niekas nenori. Daugelis vaikų išsitarė, jog norėtų, kad jų tėvai mažiau išleistų, o daugiau taupytų.

Kai buvo paklausti dėl karo, visi pasisakė prieš kariavimą. Bent 22 mergaitės buvo pastatytas klausimas, ar joms atrodo, kad moterys Kanadoje yra diskriminuojamos, visos atsakiusios — ne!

Dėl minėtų kišenpinigių anaipatol ne visi vienodą sumą gauna ir dėl įvairių priežasčių, o taip pat jie nevienodai ir suvartojami. Vieni, sako, kad gauna tuos pinigų reguliariai, be jokių sąlygų, kiti — už indų suplovimą ar šunies laukan išvedimą ir t. t. Visiems užtenka gaunamos sumos, tik vienas kuklus berniukas pasisakė, jog norėtų, kad jam pakeltų nuo 50 iki 75 centų savaitėi. Penki iš apklaustųjų pasisakė, jog kiek gauna per savaitę, tiek sutaupo, o maždaug kita tiek pasisakė, jog pusę gaunamos sumos sutaupo. Tik viena 13 m. mergaitė, gaunanti kišenpinigių kas savaitę 2.50 dol., mano, kad jai per daug skiriama.

Buvo duotas klausimas, ką vaikai darytų, jei turėtų savo pa-

PRANYS ALŠENAS

mas, ar keliautų kur nors, ar nebelankytų mokyklos ir... kiek gi reiktų jiems pinigų metams, jei norėtų būti turtingi?

Tėvai turi padėti vaikams baigti mokslą

Daugelis jų atsakė, kad niekur nekeliautų, taipgi iš 56 apklaustųjų 49 nenorėtų mesti mokyklos, kos jos nebaigs. O dėl pinigų, tai tik vienas iš jų išsitarė, kad 1,000 dolerių užtektų metams, norint jaustis turtingiau.

I klausimą, kaip tėvai turėtų tvarkyti savo pajamas, atsakymai buvo nevienodi. Pusė jų atsakė, kad tėvai turėtų taupyti pinigus. Trejetas gi, kad tėvai privaltų sąžiningai mokėti skolas, 12-kos metų mergaitė atsakiusi: "Jei tėvai yra turtingi, jie gali važiuoti atostogų, gerai pailsėti, pavažinėti po pasaulį ir t. t., o jeigu ne — tai žinai...". Viena 14 m. mergaitė, neatrodanti laiminga, atsakė: "Tėvai turėtų taupyti ir padėti vaikams išeiti mokslą".

Senele, atsargiai su azartu!

I klausimą, ar suaugusieji tiksliai išleidžia uždirbtus pinigus, dvidešimt vaikų atsakė, kad taip, keturi, kad ne, o visi kiti išvardino atskirus atvejus. Viena mergaitė skundėsi, kad jos senelė išleidžia daug pinigų lošti "bingo" (lotto), kiti priekaištavo, kad tėvai per daug geria, dar kiti, kad tėvai nesiskiria su nuolatiniais ballais ir t. t.

Paklausti, ar jie jaučiasi esą laimėtojai, ar pralaimėtojai, atsakė, bent dauguma, kad laimėtojai. Tačiau buvo ir kitokių atsakymų, netgi labai pesimistiškų. Viena 14 m. mergaitė į tai atsakė labai filosofišku posakiu: "Negalima būti laimėtoju visą laiką, reikia suprasti ir tai, kaip reikia pralaimėti".

Iš per daug optimistų ir smarkių pesimistų atsirado tik dvi mergaitės. Viena sakė save laikanti pralaimėtoja ir esanti labai nelaiminga, kad per daug sveria, o kita — labai laiminga, kad turinti didelę šeimą, daug giminių, plačių pažinčių ir artimųjų, su kuriais gali pasišnekėti, išsiaiškinti problemas ir visa kita.

LIETUVĖS ŽODIS IŠ ŠIRDIES

JUOZAS PRUNSKIS

Kūrybinga ir išradinga lietuvė — Loreta Giržaitytė paršė modernaus pobūdžio, nuoširdžios minties, albuminės išvaizdos knygą, kuri ryški naujais polėkais ir tradicinių principų pagarba. Veikalo vardas "Listening". Išleido Sv. Marijos kolegija Winonoje, Minnesotoje (1973 m., 113 pusl., 3 dol.).

Pirmu pažvelgimu knyga atrodo kaip patrauklus foto albumas — tiek čia ryškių, gilių prasmingų, gyvenimiškų, kūrybinių talentu pasižyminčių fotografų pada-

rytų nuotraukų. Šalia to — ir pieštinės iliustracijos, daugely atvejų sudarytos iš raidžių "T" ir "U", reiškiančių: Aš ir tu.

Lietuvė apie dialogą, ne diskusijas

Visa knyga ir yra skirta skaitytojui įsamoninti, jog būtina kiltą žmogų suprasti, su juo ryšį surasti, kad vyktų ne diskusijos, o dialogas, kad draugė būtų tiriamos problemos, kad būtų klausoma širdimi, kad iš viso būtų išvystytas širdžių sąlytis.

Kai ilgesys slepia žmogų

Ryškiai knygos esmę nusako posakis 63-me pusl.:

— Pasaulis pilnas ilgesio slepiamų žmonių, kurių kiekvienas izoliuotas savo slaptame kalėjime. Periodiškai jie siunčia plevenančius šauksmus — žinias, tikėdamiesi, kad kas nors išsiruos tas desperacijos komunikacijos. Jei niekas neatsiliepia, jie ir toliau tęsia savo privataus pragaro gyvenimą, niekad neatrasdami savo pačių grožio, nei tų savo neribotų galimybių.

Taip visa knyga tokia nuoširdi, paprasta, bet kartu humaniškai prasminga ir gili.

Iškeliant gerąsias vaiko savybes

Kartais autorė prašneka dramatiškais kasdienos vaizdais. Pvz. "Janytė nebuvo maloni tėvui. Bausdamas jis pradėjo ją ignoruoti. Ši ėmė verkėti: "Brangus Tėve, aš klausau, o tavo tylą mane žudo".

Kitame puslapy autorė siūlo, kad susėdus už stalo būtų vaikas paklaustas — kokios savybės jam pačiame jam atrodo geros. Paskui būtų paklausti kiti šeimos vaikai ir nariai: kas jiems tame asmeny patinka. Iškeliant gerąsias savybes, neminint priekaištų, ugdančiai veiks tą šeimos narį ir paskatins geram kitus.

Atskleidžiant naujas dimensijas žmogui

Autorė nepamiršta priminti, kad tada, kai Dievas pasidarys centriniu dėmesio punktu, mes ir vienas kitą geriau suprasime, vieni kitus labiau išgersime, vieni kitais labiau domėsime, vieni kitus labiau gerbsime, nes Dievybė atskleidžia naujas dimensijas žmogui.

Veiklas savo patrauklia forma, nuoširdžiu humanizmu nusipelnė susidomėjimo.

Knygos autorė Loreta Giržaitytė yra St. Paul-Minneapolio arkivyskupijos suaugusių švietimo direktorė. Suaugusių švietimo reikalais yra buvusi patarėja North Dakotos, Wisconsin, Illinois, Michigano, Minnesotos ir Virginijos valstijose. Šią vasarą ji yra dėsčius Katalikų universiteto Washingtone vasaros sesijoje. Jos straipsniai yra tilpę įvairiuose žurnaluose, kaip Marriage, Family Diges, Living Light ir kituose. Ji taip pat yra Minnesotos suaugusių švietimo tarybos narė.

Jos parašyta knyga "Listening" gaunama: St. Mary's College Press, Winona, Minn. 55987.

MEDICINOS MOKYKLA ARKTIKOJE

Tromso universitetas Norvegijoje parenka 40 keliošikamečių studentų, kuriuos siųs medicinos mokslus eiti vieminteleje pasaulio medicinos mokykloje Arktikoje. Ta medicinos mokykla yra įkurta pagerinti sveikatingumą 500, 000 iš 3,5 milijonų Norvegijos gyventojų, kurie įsikūrę tolimoje šiaurėje.

Portretas

Nuotrauka Alekso Urbos (žiūr. 4 psl.)

Sveikas maistas, jų parduotuvės ir "atradėjas"

Amerikiečiai, atrodo, priėjo išvados, kad jie ir jų pirmakūnai atlieka mitybos harakiri, sprendžiant iš statistinių duomenų apie sveiko maisto parduotuvių augimą. Dar tik 1965 m. tebuvo 500 tokių parduotuvių JAV-ėse. Dabar jau per 3,000.

Sąžininga šeiminkė pirmiausia nukerta maistą su aukštu kiekiu angliavandenių (v. carbohydrate) ir riebalus savo šeimai patiekaluose, o kreipia dėmesį į maistingumą. Iš tikrųjų mes visi turime būti dėkingi už šitokį pakrypimą vienam amerikiečiui, tikram visų sveiko maisto pasekėjų seneliui Gayelord Houser, kuris rašė apie teisingą mitybą ir dietą geresnei sveikatai ir dar puikesnei išvaizdai palaikyti per visą 50 metų. Jis pirmasis išreklamavo sveiką maistą — "stebuklingą maistą", kaip jis mėgsta vadinti — kviečių gemalus (wheat germ), jogurtą, vad. "blackstrap molasses", aludinko mieles ir net ... nugriebto (lieso) pieno milteilius. Houser gi pats yra vaikščiojantis pavyzdys savo "pacientams".

Gerokai peržengęs 70 m. amžių, jis yra vikrus, lieknas ir labai energingas. Tačiau jis nėra sveiko maisto fanatikas. Jis mėgsta gerai pagamintą maistą ir puikius vynus restoranuose — viską pasirinkdamas maistingą ir su saiku. Šampanas, jis sako, yra skaniausia vaisių sunka pasaulyje. Valgydamas restoranė namie, jis pradeda visuomet pietus ar vakarienę su didžiule porcija salotų. Jos turi viską, ko mums reikia naudingo, o taipgi nukerta apetitą visokiems riebiems patiekalams.

"Dovanok mergaitę elektrinį traukinį"

— Dovanok berniukui lėlę Kalėdoms... o savo mergaitę — elektrinį traukinuką.

Šitoks šūkis, parinktas Vokietijoje Moterų išlaisvinimo judėjimo tik įrodo, kaip toli pašoko moterų reikalavimai nuo tų dienų, kai vokietės turėjo paaukoti savo visą gyvenimą tik K — Kinder, Kueche, Kirche (vaikai, virtuvė, bažnyčia).

Vokietės rimtai susiorganizavo kovoti prieš nuomonę, dar vis plačiai praktikuojamą tiek vyrų, tiek moterų tarpe, kad vokietė priklauso namams.

Naciai plačiai skelbė "varyti moteris iš pramonės ir prekybos atgal pas nuosavus vyrus į namus, virtuvę ir prie židinio".

Tik naciškai Vokietijai žlugus

Iš moterų pasaulio

— Arch. Bronė Lukšaitė-Kovienė su savo vyru arch. Jonu Kova jau antras mėnuo džiaugiasi paryžietišku gyvenimu. Bronė antri metai iš eilės yra siunčiama savo darbovietės į Paryžių, Prancūziją, pademonstruoti amerikiečių metodų prancūzų architektams išvykusi gegužės mėn. pabaigoje, žada grįžti atgal Chicago rugpjūčio gale. Liepos 4 d. pas savo dukrą išskrido ir jos mamytė Teresė Lukšienė, kuri mano ten pabūti trejetą savaitių. Bronė žada parodyti savo mamai dar sykį Europą, o ypač Paryžių. Mūsų energingoji architektė, besijausdama Paryžiuje, kaip namie, negali atsisavėti miesto grožio, o ypač iš ryto, kai kiekvieną dieną eidama į darbą, mato kaip plau-na gatvės ir visi paryžiečiai su vandens kibirais ir šluotom savo kiemus ir šaligatvius "skalbia".

— Marija Danutė Eivaitė baigė šį pavasarį Illinois universitetą su garbės pažymėjimu, gaudama bakalaurų laipsnį iš vokiečių ir ispanų klb. Ji gilinio vieniarius metus (pernai) studijas Vienos universitete ir Pedagoginėje akademijoje Vienoje, Austrijoje. Pedagoginė praktika atliko Bogan Aukšt. mokykloje, dėstydama vokiečių kalbą. Šiuo metu gabioji jaunuolė gavo asistentės vietą Illinois universitete, kur besirušdama magistro laipsniui, kartu dėstys vokiečių kalbą. Energingoji mergaitė labai aktyviai pasireiškė lietuviškoje veikloje dalyvaudama; jaunimo centro tautinių šokių ansamblyje (net dabar kviečiama būti vadovės Leokadijos Brazdienės padėjėja), Šatrijoje, stud. ateitininkuose ir kit. Ji talkininkauja "Laiškai Lietuviams" redakcijoje. Pamėgusi kūrybinį lietuvišką žodį, ji su meile puoselėja, deklamuodama, viešai skaitydama, spaudoje rašydama ir pan.

— ALIAS (Amer. Liet. Inž. ir Arch. saj.) Moterų pagalbinis vietas aktyviai talkininkavo inžinierių ir architektų su svečiais tradicinėje kasmetinėje išvykoje Union Pier Karaičių "Gintare". Dalyvavo per 80 asm. Surengtoje "Meno ir mogio ("Hobby") parodoje", kurioje dalyvavo inžinierių vaikai — jaunimas, atsilankę į atidarymą per šimtą žmonių. Vieneto pirmininkė Vilhelmina Lapienė atidarė parodą rastų namo ir pristatė dvejatą rengėjų — pedagoges Eleną Lazauskienę ir Aleksandrą Eivienę. Pirmoji pasidžiaugė jaunimu ir jų darbais, o antroji gražbiistiškai suminėjo aplinką, sąlytį su gamta ir artumą su jaunimu. Pristatydama kiekvieną dalyvavusį — jaunuolį ir jaunuolę, A. Eivienė apibūdino juos ir jų darbus ir pasidžiaugė, kad palikę miestą, atvyko į šią aplinkumą, kuri priminė vietą, kur Čiurlionis kūrė Druskininkuose. Pirm. V. Lapienė, pirm. arch. A. Kerelis ir inž. J. Rimkevičius pasveikino jaunimą ir apdovanojo lietuviškomis spalvomis žalio kaspino fone. Dalyvavo gabieji jaunuoliai: Nora Burbaitė, Vilija ir Marija Eivaitės, Kerelytė, Raimundas Lapas, Alma Lazauskaitė, Joana Martinkutė, Laura Narytė, Marija Petrauskaitė, Rudaitienė-Narytė, Diana Statkutė, Silvija Traškaitė, Traškaitė ir Lukas (Lazauskaitė).

Ir popiežius apie moterų laisvę

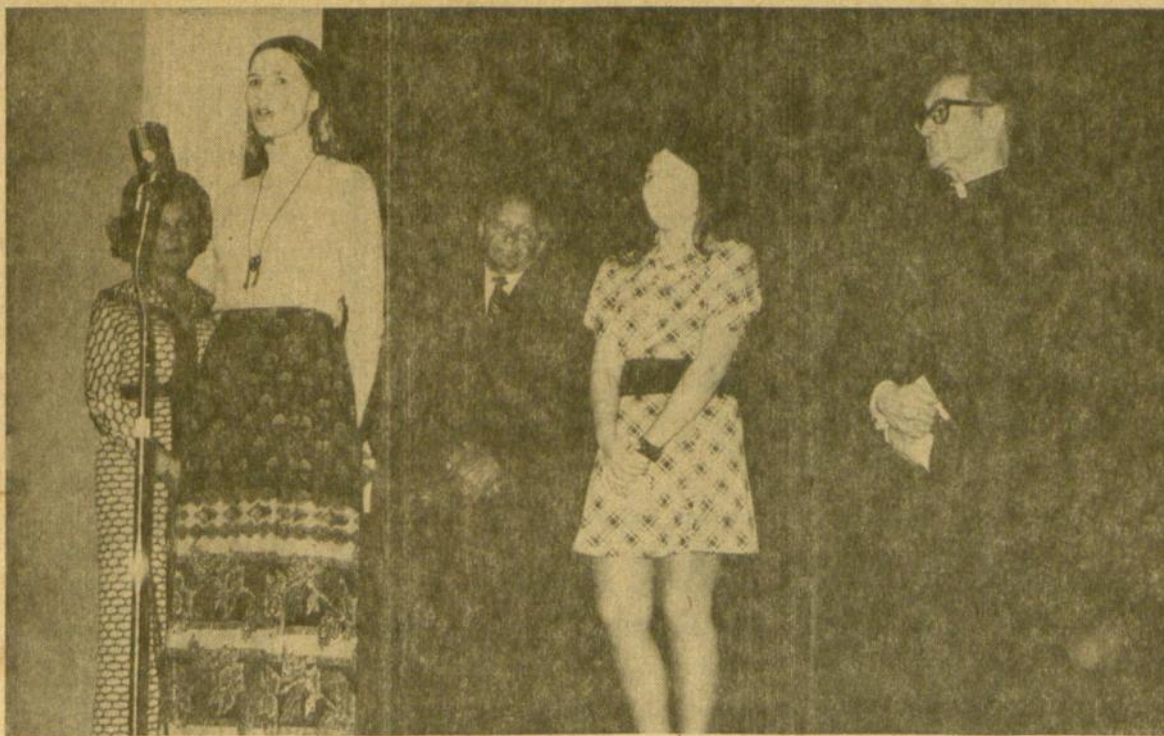
Popiežius, kalbėdamas apie vadinamą "Women's Lib", pasakė, kad moterų išsilaisvinimo judėjimas yra visai pagrįstas reiškalas, tik tai jis tapo iškreiptas moteriškių reikalavimų "vadinamai lytinei laisvei".

Vienoje sesijoje su grupe advokatų Vatikane praeitą mėnesį popiežius pareiškė, kad tikroji laisvė moterims susidarė iš jų tikro pasaulikimo pripažinimo, kuri visad buvo motinystė, bet ne siekimas materialinės lygybės tarp abiejų lyčių.

Marija Danutė Eivaitė skaito ištraukas iš Ados Karvelytės knygos "Ne tie varpai" leidinio sutiktuvėse. Nuotr. Z. Degučio

* Prof. Gražina Juodeikienė birželio mėn. išėjo į pensiją. Paskutinius 13 metų ji dėstė prancūzų ir rusų kalbas valstybiniam Portlando universitete, Oregone. Svetimų kalbų profesoriai surengė jai atsisveikinimo vakarienę, įteikė dovaną ir šil-tai atsiliepė apie jos atliktą darbą. Taip pat ir studentai apdovanojo ją. Be anglų kalbos, profesoriai kalbėjo ir kitomis kalbomis: vokiečių, prancūzų, italų, rusų, lenkų, čekų, kroatų ir suomių.

Gr. Juodeikienė studijavo Lietuvos un-te. Ji gavo magistro laipsnį iš svetimų kalbų valstybiniam Pietų Dakotos un-te 1950 m. Jos tezė buvo iš Francois Mauriac kurybos: "Nusi-dėjėliai Mauriac romanuose".

Marija Eivaitė sako padėkos kalbą, laimėjusi II-ą vietą "Laiškai Lietuviams" paskelbtame konkurse apie tikėjimo praradimą ir atradimą. Savo idomiuose straipsniu "Meno tikėjimo svyravimai" ji kelia originalias mintis. Iš k.: mecenatė (viena jų) Aldona Maželienė, mec. V. Kuliešius, Roma Olsauskaitė ir red. kun. J. Vaišys.